

Kaf

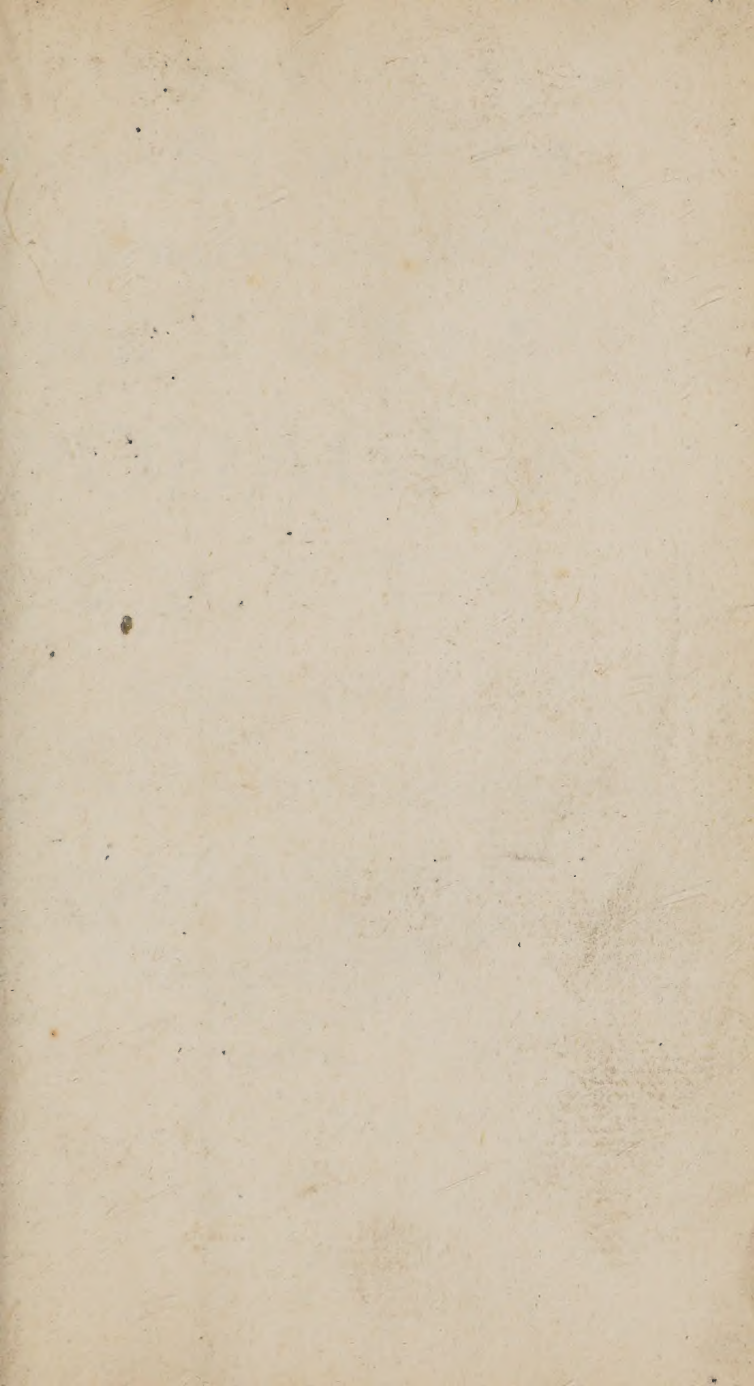
F. xiv. 8

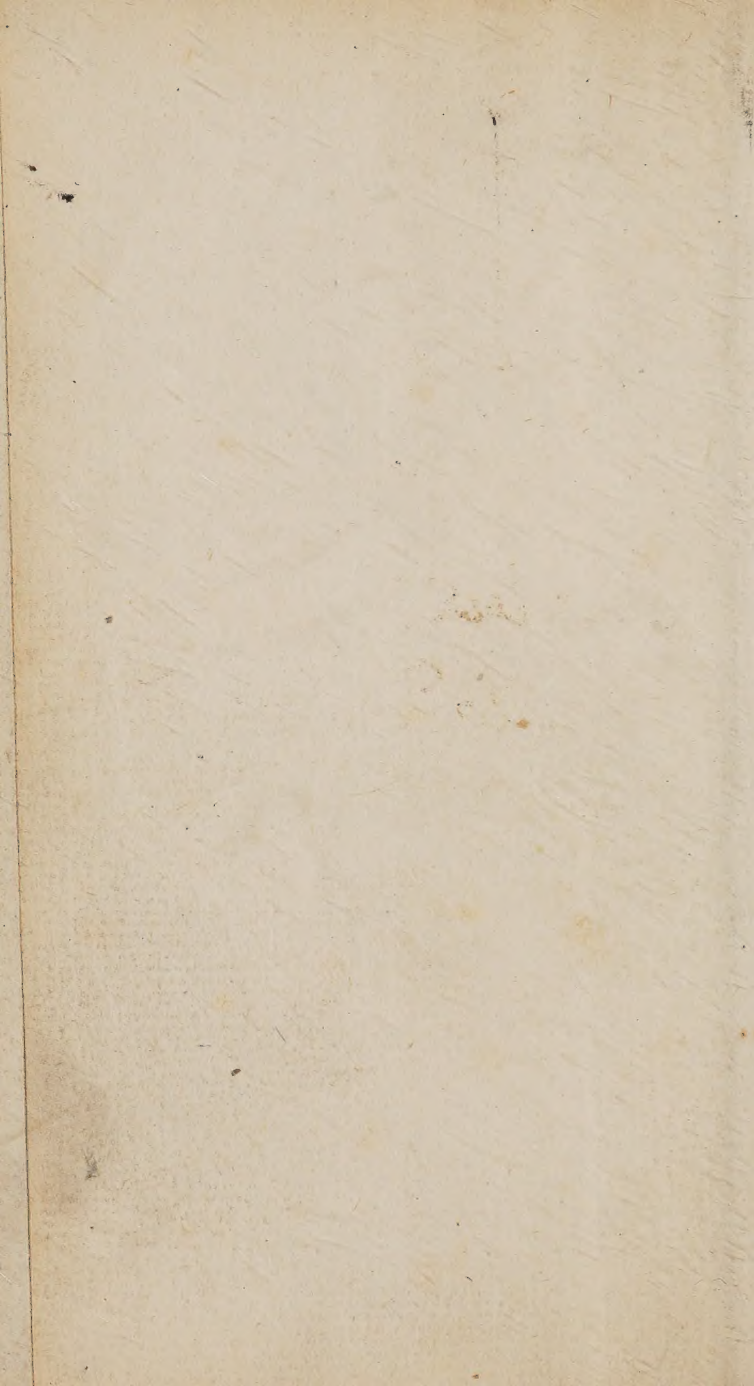
15/-¹⁷

E1

boat 72 - 157

20684/A.

JOHANNIS DOLÆI

TRACTATUS NOVUS

Nunquam antehac editus

DE FURIA

PODAGRÆ

LACTE

Vieta & mitigata,

Propriâ experientiâ conscriptus,

LEIDÆ,

Apud JACOBUM WILLEKE,

1740.

ILLUSTRI

ET

MAGNIFICO

VIRO, DOMINO

NICOLAO GODÆO,

JCTO. CONSUMMATISSIMO, SERENISSIMI HAS-
SORUM PRINCIPIS DO-
MINI CAROLI I. CON-
SILIARIO INTIMO, ET
CANCELLARIO MERI-
TISSIMO, FAUTORI AC
PATRONO SUO DEBITA
OBSERVANTIA COLEN-
DO.

ILLUSTRIS & MA-
GNIFICE

DOMINE.

QUM eosdem
prorsus thre-
nos aliquan-
do mecum
cantilles, à tortura pe-
dum ita victus & vin-
ctus, quid artis, seu
præsidii ego hætenus
bono cum successu ad-
hibuerim, latiùs hîc e-
narrare volui. Suscipe
libellum, rationibus &
propriâ experienciâ suf-
fultum *Tuâ*, i. e. benigna
fron-

fronte, & pater, ut
cum *Georgio Bartoldo Pon-*
tano à Braitenberg, Eccle-
siae Metropolitanæ Pra-
gensis Præposito, pura
mente, καὶ μετὰ Φωνῆς, ut
audiat hospes, trium-
phum Podagræ decan-
tem. Etenim si ventri
bene, si lateri, *pedibusque*
tuis, nil divitiæ pote-
runt regales addere ma-
jus, dicente Venusino
Poëta. Dices fortè, istæ-
ne meditationes sub
tormentis enatæ? No-
li mirari. Sanè Vir ma-
gnæ eruditionis *Erasmus*

*

3

è

è cubili Podagræ, quic-
quid legi meretur, ex-
promsit: in morbo sa-
nior, quàm bona vale-
tudine. Quod pulcra
monumenta erudito-
rum Virorum Podagræ
debemus? sani operam
damus negotiis, & si
quid erit, temere effu-
titur; ægri studiis & con-
templationi. Et quic-
quid emissum tunc fue-
rit, lucernam sapit, &
castum est, censente Car-
dano in Podagræ encomio
Ævum mane; at hic
dies TE qui nobis de-
dit

dit! Hunc ego & gaudiis mentis & verborum honoribus per multos annorum recursus Tecum opto celebrare. Scripsi Cassellis anno 1705. Calendis Januarii.

MAGNIFICENTIÆ TUÆ

Ex asse

Johannes Doleus.

* 4

COR-

C O R D A T E L E C T O R.

 Etus tintinnabulum in Schola Asclepiadea dependens, & ubique personans:

*Tollere nodosam nescit
Medicina Podagram.*

At quidni sanet ille, qui percutit? Difficulter equidem & improbo prorsus labore, fauste tamen aliquando, curatur, si Medicus praesidiis & con-

consiliis munius animose
accedat, & βασιαναστρα-
λην σφυροπρησιπύραν καὶ ἀ-
γρυπνον istam furiam suavi-
ter demulceat, omniaque ob-
stacula feliciter averruncet.
Quid solum lac, ô & præ-
sidium, & dulce decus meum!
dextrè cautèque usurpatum
effecerit, non sine tripudio
latius exposui in tenui hoc
codicillo, quem bonâ mente,
abs experientia sic edoctus,
nunc Tibi offero. Lege &
cense. Scripsere Hierony-
mus Cardanus, Mediola-
nensis, Bilibaldus Birck-
heimerus, aliique enco-
mium

mium Podagræ, ego præ-
conium lactis meditat-
sum in profliganda hac furia.
Experto crede Ruperto! Deus
te servet! Sic servabere æter-
nùm. Dabam Cassellis,
anno 1705 Calendis
Januarii.

A M-

AMPLISSIME

ET

EXCELLENTISSIME

V I R,

Fautor & Collega honoratissime.

TRactatum, quem
de Lactcâ Cura ad-
versus Podagræ furo-
rem conscripsisti, ma-
gna cum animi volu-
ptate periegi, eruditionis
multijugæ plenum, &
Te Authore dignissi-
mum. Impensè autem
* 6 do-

doleo proprios in corpore cruciatus, & immanes quandoque ab hoste hoc insultus, ansam dedisse Tibi, calamum contra hunc ipsum stringendi, quamvis hinc, non ægrorum saltem Turba à simili detentorum malo, sed Medicorum quoque Chorus, multum omnino Tibi debeant, quod auxilii levamen certum afferentis, longa tuapse experientia, copiam ipsis facere, simulque naturam geniumque

que & fontem mali tam
atrocis, cum vera auxi-
liandi methodo, conti-
nuatis lucubrationibus
experimentisque multi-
variis indagare & com-
municare voluisti. glan-
dularum equidem, circa
juncturas articulorum
multa seriè confitarum
præsentiam dudum su-
spicatus fui, quam tan-
dem Clarissimi Havers
industria singularis in
apricum magis pro-
duxit, egoque in publi-
cis privatisque Cadave-
rum tum humanorum,
tum

tum aliorum quoque
animantium, sectioni-
bus sæpius demonstra-
vi, juxta vero persuasus
sum è partium mem-
branarum tendinea-
rumque teneriorum of-
sa pariter ac musculos
integentium, ac conco-
mitantium, porulis seu
totidem orificiis se-
rum lubricans stillare,
quod ubi acrimoniam
insolitam acquirit, do-
loribus vagis atrocibus
ut plurimum velifica-
tur, de quibus etiam in
isto Tuo scripto erudi-
ta

ta verba facis: lactis au-
tem usu pertinaci, dum
spicula & gladiolos ini-
mici tam severi eludi at-
que everti posse scribis,
vel proprio exemplo c-
doctus, Medicorum
primatum, qui eandem
hac in re sententiam te-
cum foveant, numero
merito accedis, ex Cele-
berrimo *νὺν ἐν ἀγίοις* Wep-
fero nostro sæpius inau-
divi Illustrissimum Co-
mitem de Furstemberg
Donefchingæ degen-
tem, repetito studiosè la-
ctis usu, quem ipsi suase-
rat,

rat, contra furēntis Po-
dagræ infidias se feliciter
obmuniisse: Pariter Au-
gustissimos Principes ac
Duces alios nominare
possem, qui ad ener-
vandam hostis hujus
ferociam, lactis per-
petuantem usum si-
bi commendatissimum
habent: Ast cur glucas
athinas portare? pro-
pria tuâ experiētiâ
præstò est, & quicquid
difficultatis superesse
posset in cautelis, quas
prudenter & ingeniosè
adjecisti, oppido satis est
ex-

ercussum, inde à divino
Numine impensè tibi
precor, ut percepti jam
levaminis incrementum
indies sentias, & corpo-
re non minus quàm ani-
mo vegetus, scriptis tuis
utilissimis, eruditum Or-
bem ditare porrò per-
gas. Vale Celeberrime
Vir & amare perge

Excell. Nominis Tui

Studiosissimum

Scripsi Cassell.

5. April, 1705.

*Jo. Jacobum Harderum. Med.D.
& Prof. Basil. Com. Pal. Cæ-
sar. ac Diversor. S. R. I. Prin-
cipum ac Comitum Consil. &
Archiatr. Acad. Leopold. Impe-
rial. Adj.*

NOBILISSIME

ET

EXCELLENTISSIME

V I R.

On possum præ-
terire quæ scribis
de Experimento
lacteō, quo furo-
rem Podagræ mitigatum &
curatum testaris : nondum ac-
cepi librum promissum mul-
tumque desideratum. Anglia
applaudit methodo huic la-
cteō, & specimina extant
non pauca de felici, quem post
se

se reliquit, effectu, præsertim
in illis, (quorum numerus
valde exiguus) qui in cur-
su semel cœpto pergunt,
multos ante annos Tractatu-
lus Anglicè conscriptus hic
prodiit, Viæ Lactææ nomen
pro Titulo gerens; Hoc verò
tempore nova emergit Me-
thodus, ex qua multum le-
vaminis ad patientes redun-
dasse sunt qui crepant. Co-
quunt scilicet rapas, & suc-
cum expressum bibunt con-
stanter, & partes solidiores
comedunt, abstinentes insuper
omni alio cibo potuque, quo-
cunque nomine veniant, per
qua-

quadraginta & unius dierum
spatium. Quod si hæc vulga-
ria, & ex trivio arrepta
Medicamina superent tot la-
boriosas Chymicorum præpa-
rationes; & Galenistarum
compositiones simplicibus pre-
tiosis & innumeris conflatas,
Eheu quantum inde opprobrii
in Medicorum derivabitur
negotium. Congessi nonnul-
las Animadversiones circa
Materiam Medicam Londi-
nensem, & præparationes inde
confectas, quas, cum meæ es-
sent vices, coram Societate
Regia legere tenebar. Demon-
strabam inter alia, quod fa-
mi-

*inigeratissimus lapis ille Bez-
oardicus Orientalis, vix di-
gnus reputandus ut patienti
exhibeatur, cùm appareat il-
lum omni virtute destitutum,
& instar Capitis mortui
censendum esse. Quibus hac
vice concludo, Teque divinæ
tutelæ etiam atque etiam
commendans, permaneo Vir
Excellentissime Nobilissimi
Nominis Tui*

*Londini 22. Ja-
nuarii, 1705.*

Perpetuus Cultor,

FR. SLARE.

TRACTATUS

DE

PODAGRA.

CAPUT PRIMUM.

 Ntequam autem hanc curandi methodum communicemus, B. L. præmonendum duximus, ne tibi persuadeas, ac si hic plane nova tradere velimus; antiquissima enim tam à veteribus quàm modernis, circumstantiis saltem quodammodo variantibus, sæpe in usum vocata proponere de recenti experientiâ confirmare hic nobis proposuimus. Consistit hæcce nostra curandi methodus

A

in

2 TRACTATUS

in debito usu *potus lactis* per annum & amplius continuato; mirabuntur forte non pauci, cur methodum jamdiu notam, à plurimisque Medicis impugnata, Arthriticisque tanquam summè noxiam, mortemque accelerantem discursum, jam demum iterum in usum vocare conemur. Verum enim verò experientia certissima pariter ac ratione freti, divinum hoc remedium ex singulari gratia divina in solatium tam crudeli morbo affectorum concessum hic communicare, ac confirmare; utque alii pariter inde emolumentum consequi valeant, describere volumus.

§. 2. Inter illos autem qui antiquissimis temporibus hujus non satis laudandi remedii mentionem fecerunt, primas tenere videtur Author limati judicii *Cornelius Celsus* quid *libr. de Medi-*
di-

De PODAGRA. 3

dicin. 4. Cap. XXIII. de manuum & pedum articulorumque vitiis, quæ in Podagricis Chyragricisve esse consueverunt, agit, inter alia sic scribit. Quidam etiam cum asinino lacte potto ex toto se eluissent, in perpetuum hoc malum evaserunt. Quidam cum toto anno à vino mulso, venere sibi temperassent, securitatem totius vitæ consecuti sunt. Postea & nostris temporibus *Celeberrimus Joh. Georgius Greiseli*us eruditissimum de cura lactis conscripsit opusculum, ubi varia curiosa, ac scitu dignissima circa usum lactis traduntur. Sic & *Vir* ob singularem peritiam medicam, dum viveret non satis laudandus *D. Jacob Sachs*ius communicatam sibi à Generoso Barone methodum circa lactis usum inseruit *Tom. 1. Eph. Medic. German.* ubi varia eleganter concinnata

4 TRACTATUS

experientiaque confirmata communicantur. Tandem & *Celeberr. Waldschmidius* b. m. elegantem edidit disputationem de Cura lactis Podagricorum solatio, ubi quoad curam cum supra laudato *Greiselio* & *Sachsio* convenit. Sic & nos nuper per literas ab Amico communicatas, & à Nobili Gallo quodam, qui ipsemet cum aliis per longum temporis spatium sævissimos Arthritidis dolores sustinuerat, jam autem usu lactis per plures annos curato, absque Arthritide & bene valente conscriptas, magnam potus lactis efficaciam mirabundi percepimus, unde nos & hic *Cassellis* hujus usum pluribus Arthriticis suavisimus, qui omnes, regulis circa usum divini hujus remedii necessariis ritè & exactè observatis, optimè se habent, adeò ut quidam antea ferè contracti, jam iterum incedere, imo saltare

re

re queant, uti inter alios miram hanc efficaciam hic *Cassellis* in se expertus est *Generosissimus Dn. Colonellus Nicolaus Dumont*, qui non nisi graculis incedere potuit, & quasi plane contractus evaserat, quum autem jam per annum & dimidium se diætæ huic severiori adstrinxisset, nunc à cura hac ita fuit immutatus, ut jam ubique sine baculo incedere possit, variaque longinqua itinera absque ullo incommodo hætenus facere potuerit. In gratiarum actionem Præfectus cornua vaccæ tanquam nutricis suæ inaurari curavit. Sic & egomet jam per annum & ultra à Podagra immunis vixi, alias per 16. annos ter vel quater annuatim miserè excruciatum fui; Præfectus quoque Sabbaburgensis *Dn. Hast* eodem remedio restitutus est, per vitæ cursum paroxysmi mitiores ta-

6 TRACTATUS

men iterum rediere. Necessarium ergo hic duximus epistolam supra laudatam ex Gallico in latinum sermonem versam hic apponere , ac postea regulas , quæ in usu lactis necessariæ sunt , communicare , & tandem hanc curandi methodum in demulcenda & expugnanda Arthritide convenientissimam esse , nullam noxam , si ritè adhibeatur , causare , firmissimis rerum principiis demonstrare conabimur. Epistola supra laudati Galli ad Consiliarium Hassiacum *Dn. de Collet* perscripta sic se habet :

--- *Nobilissime Domine ,
Amice Charissime.*

Nil magis nos delectat , quam si desiderio Amicorum nostrorum Arthritide laborantium , quoad administrationem diætæ , qua *Dn. Marchio de Bougi* , *Dn. de Chamar* & ego usi sumus , ut ab Arthritide sublevaremur , satis-
fa-

facere queamus. Scias ergo, quod lac hunc in finem adhibitum fuerit vaccinum, quod in usum vocamus, quando lactariæ illud tam manè quam vesperi apportare placet, omne artificium, quod in assumptione potus lactis adhibemus, in hoc consistit, ut tam calide, in quantum absque læsione forberi & comedi queat, assumatur, cur autem dicamus, nos lac partim resorbuisse, partim comedisse, in causa est, quoniam tam statim, quàm mane è lecto surgimus, bonam lactis quantitatem catino infusam calide forbemus, & lac quod nobis tempore prandii & cœnæ apportatur, comedimus cum pane tenerrimo bene elaborato, ac levissimo, qualem pistorum vendunt, quem dissecamus in parva frustula & lacti bene calefacto immittimus. Et hoc est totum quod callemus mysterium. Pa-

8 TRACTATUS

tientes bonum sibi ab hac cura promittere poterunt eventum, si per mensem; durante nimirum hac curâ diæteticâ: aut ad minimum transactis mensibus duobus lene quoddam purgans assumant, uti & nos fecimus, regimenque circa diætam ita tenuimus, ut nullum vinum potaverimus, nilque comederimus, nisi quasdam placentulas farina, ovis & sacharo confectas, quas *biscuit* vocant, uti & fructus quosdam dulces tempore æstatis uti fraga, sed specialiter ribesia comedere non licuit: cæterum semper lacti, quod assumsi, nullum sacharum admiscui. Cæteri, qui unâ nobiscum diætam hanc lacteam adhibuere, sacharum lacti admiscuerunt, neque malè se inde habuere. *Marchio de Bougi* ante prandium dosin oculor. cancr. cum lacte assumsit, dicens: quod hoc impediat, ne
aci-

De P O D A G R A. 9

acidum generetur in stomacho; sed neque *Dn. de Chamar*, neque ego hoc remedium adhibuimus, omnes nos tres per primum annum diætam hanc lacteam ritè in usum vocavimus: tandem nobis indicatum fuit, quod jam possemus edere pisces, gulæque indulgere alimenta pro lubitu mutare, quod & fecimus tam hic, quàm alter unus magis, alter minus, & quidem plerumque sine ulla noxa. Hic inferendum duco, nimirum exactis novem vel decem mensibus, quibus diætam hanc lacteam in usum duxeram, stomachum meum admodum debilitatum fuisse, unde constitui post lac assumere vinum, & ebibi vitrum vini post singulum prandium & cœnam, immisque crustam panis usque benè mollesceret: quod per longum tempus in magnis mihi erat deliciis, succèssu verò tem-

poris, quum statum sanitatis observaremus meliorem, ausi sumus edere & bibere cum nostris Amicis planè uti alii, hoc tam egregiè successit, ut usque in præsens tempus lacte quidem ordinariè vivamus, verum neque unus, vel alter nostrum reformidavit prandere vel cœnare semel, bis vel ter per septimanam cum Amicis nostris, & postea ad lac nostrum revertimur, quasi nihil peregissimus, & per Dei gratiam mirabiliter penè nos habemus. Hoc quidem non dicimus: Arthritidem nullo nos amplius tempore affligere; nam si hoc diceremus, magnopere hallucinaremur, nam contrarium observavimus in Persona *Marchionis de Bougi*, qui, in quantum recordamur, bis velter Arthritide correptus fuit, & quidem haud parvâ violentiâ, sed tam ille, quàm ego cognoscimus,

De P O D A G R A . II

mus, magnam esse differentiam, laborare saltem bis vel ter Arthritide spatio novem aut decem annorum, quam perpetuo & continuo morbo isto atroci affligi, lectoque affligi, uti nobiscum comparatum erat, præprimis cum *Marchione de Bougi*, quem vidimus, cum annum trigesimum sextum ageret, lecto semper affixum, neque se movere valentem: præterea digiti pedum & manuum ipsius admodum nodosi erant, & quando nodi isti aperiebantur, materia quædam cretacea exire solebat, loco quo in præsentiarum jam it, redit, & quidem adeò ut ne quidem dici queat, ullam remansisse infirmitatem; pro vera aliquis hoc meritò haberet resurrectione, si quis ipsum tempore quo ægrotavit, viderit, & jam in statu præsentii iterum intueatur. Quantum ad me & *Dn. Chamar* attinet, qui

ætate paulo provectiores sumus,
 in quantum ætas nostra permit-
 tit, optimè nos habemus. Hoc
 quidem verum est, nos certis
 anni temporibus, præsertim si
 tempestates & lunæ phases mu-
 tantur, sentire, aut potius no-
 bis imaginari sentire quosdam
 dolores obscuros, seu vix sensi-
 biles circa juncturas & alia mem-
 bra, quæ Arthritis antea inva-
 dere solebat. Verùm si paulisper
 ambulamus, ejusmodi sympto-
 mata facile dissipantur. Tandem
 quid superest, jam transactis
 septem annis, à quo tempore
 curam hanc diæteticam in usum
 vocavi, pariter uti *Dn. de Cha-*
mar, ab hoc tempore neque ille,
 neque ego ita Arthritide afflicti
 fuimus, ut ne per unicum sal-
 tem momentum coacti fuerimus
 propter Arthritidem in lecto
 decumbere, aut nos in domo
 continere. Et mirandum, ante-
 quam

quam lac in usum vocaverimus, licet Arthritide continuò non fuerimus afflicti, interim speciali quadam membrorum debilitate & infirmitate obruti fuerimus, quæ nos in eundo impediēbat; & si fortè pedem non rectà collocaremus aut paulisper allideremus, dolores vix ferendos sentiebamus: cum jam è contra in præsentiarum tam firmiter incedamus, ac si nulla Arthritide unquam laborassemus. Etsi hoc quidem verum sit, Dn. Marchionem & me per longum tempus absque ulla manifesta mutatione potum hunc lactis adhibuisse, sed postea dolores, qui nos torquebant, magis magisque imminuebantur, & vires amissæ restituebantur; per longum autem tempus lacte utendum, ut temperamento seu vigori nostro naturali tempus & otium concedatur se corrigendi, sæpe etsi
diata

diætā hęc lactea per 6 menses vel annum integrum adhibita fuerit, interim patientes pedibus absque doloribus firmiter incedere quandoque nondum valent; verum si vires semel recurrere inceperint, de die in diem augmentabunt, hinc minimè ob infirmitatem non tam citò evanescentem spes reconvalescendi abjicienda. Quod purgationem & humorum evacuationem concernit, si fieri potest, institui debet singulo mense, luna decrescente; nam purgatio admodum necessaria est. Quod ad me in specie attinet, accuratissime primis diætæ nostræ 7. vel 8. mensibus purgationem institui, postea autem illâ defatigatus cessavi. Hic accipe methodum, quâ usus sum, quam hic adjungo, & unde optime me habui, postea autem sensim remisi, & per Dei gloriam nullam noxam inde

de contraxi. Præfenti tempore, uti jam fumus constituti tam Dn. *Marchio de Bougi*, uti & ego, nil aliud nisi patinam lacte calido repletam tempore matutino, cùm surgimus, sorbemus: reliquo vero diei spatio bibimus & manducamus omnino uti alias facere soliti eramus. Hoc quidem verum est, sæpius nominatum *Marchionem de Bougi* spatio octo annorum, postquam lac in usum duxerat, variis annis diversos quosdam insultus arthriticos, verum levissimos, tolerasse; sed quod ad me spectat, nullos prorsus in me observavi, nisi quod aliquando diverso tempore in mutatione tempestatum, & quandoque lunæ decremento specialem quandam torporem, debilitatem in genibus & juncturis senserim, quasi Arthritis me esset invasura; verum, Deo sit laus, per nul-

16 TRACTATUS

nullum momentum inde ægrè detentus fui ; tam facile enim dissipatur , quam facile accesserat. Quod purgationem concernit , sequenti modo institui debet:

℞ *Scammon.*

Turbith. alb.

Hermadaët.

Fol. S. Mund.

Salsapar.

Cinam. Sachar. a ʒj.

Pulverisentur omnia exactè, & per cribrum tenuissimum cribrentur. Omnia hæc bene pulverisata debent dividi in doses 7. æquales, de quibus, quando purgare placet, unam assumere poteris, poteritque assumi cum vino albo aut jusculo carniū; semel enim purgandum per mensem, præsertim luna decrescente: quando autem bis aliquis purgare avet, hoc faciendum prima vice, quando luna in ultimo

timo suo quadrante est constituta: secunda vice autem ultimo die hujus quadrantis, purgatione assumpta, reliquo diei spatio lacte, uti ordinario facere consuetus eram, usus sum; primis septem vel octo mensibus observavi, quod ab usu lactis stomachus meus multum debilitatus ac labefactatus fuerit, quod me tandem impulit, ut ausus fuero post singulum prandium vitrum vini rubri assumere, & hoc optimè mihi cessit; & sic semper continuavi, sicque levem quandam recreationem captans, expectabam non sine impatientia usque lac meum fuerit assumptum, ut me sic, dum crustam panis, quam hanc ob causam diligenter mihi observabam, inque supra dicto vino macerabam & comede-
bam, reliquumque vini super-
bibebam, reficere potuerim.

CAPUT II.

§. I.

HUc usque Nobiliss. viri literæ se extendunt, in quibus plurima scitu dignissima circa genuinam applicationem diætæ hujus lacteæ continentur, simulque de ejusdem miranda efficacia, experientia, cui contradici nequit, quam in profliganda Arthritide possidet, in quibusdam Nobiliss. Viris Arthritide summè debilitatis, ac postea curatis, disleritur; placet & hinc nostram methodum circa diætæ hujus lacteæ saluberrimæ usum, quâ & hic Cassellis haud pauci summum Arthritidis levamen, & quasi totalem remissionem consecuti sunt, hic apponere. Quicumque ergo bonum successum Arthritidisque remissionem ab hac cura expectat, sequentia ut ob-

De PODAGRA. 19

observet , necesse habet. Nullus corpore nondum præparato diætā hanc lacteam in usum vocare debet. Disponendus erit pātiens ratione diætæ , antequam cura inchoetur , per mensem , vel prout cujuscunque corporis dispositio requirit , intra hoc tempus exactissimam observare debet diætā , nullosque cibos salitos , fumo induratos leguminaque , aut potum austerum , acidum , fœculentum assumere debet pātiens , sed potius ipsi tunc licitum erit , quamvis parcè comedere carnem pullorum gallinarum , caponum , perdicum , vitulorum , hædorum &c. Potus sit tenuis , uti cerevisia benè fermentata , vel decoctum hordei seu lignorum , quamvis & interdum vitrum vini Mosellani vel Gallici , nullo acido infecti , in prandio concedi queat , sic & juscula avenacea , hordeacea , &
ex

ex jure carniū, præsertim caponum & gallinarum, confecta proderunt. Interim sibi quis caveat, ne in assumendo tam cibo quàm potu mediocritatis limites transgrediatur; præstat enim hic magis in defectu, quàm excessu, peccare; ex nimio enim infarctu ciborum cruditates, flatus, humores acidi generantur, unde multa mala propullulant. Hinc quoque necesse erit per mensem bis vel ter *tingitur. Jalap. vel. Elix. propr. Rhabarbarino, pilulisve idoneis purgantibus, uti sunt Arthriticæ, Mastichinæ, &c.* alvum provocare, ut visciditates à cibis male digestis sæpe exorta educantur, stomachusque ad lac suscipiendum & digerendum eò habilior evadat. Nostro judicio convenientissime prima vice, primo die mensis, quo quis se ad lacteam hanc curam inchoandum disponit, secunda vice, quan-

quando quis jam per aliquot septimanas diæteticè vixit, & ultima vice ultimo mensis die purgatio erit instituenda: postquam autem officium peregit, i. e. agere alvumque stimulare cessavit, tunc quis *ocul. cancr. ppt. aut C. C. ppt. ℥j.* assumere debet, præprimis si humores acidi in primis viis adhuc lateant. Cæterum & hoc monendum, uti primo mense, ita & in consequentibus, ubi jam quis de facto curam hanc lacteam inchoavit, omnia animi pathemata (præsertim tristitiam, iram, imò & Venerem) tanquam summe noxia vitanda esse, & quidem Venus, antequam annus diæteticus peractus fuerit, & vires & firmitas corpori accesserint, non temerè exercenda.

§. I.

Omnes, qui morbis Arthritide nonnunquam complicatis laboro-

borant , ut scorbuto , scabie ,
Cacochymia , calculo renum &
vesicæ , malo hypochondriaco ,
lue venerca , aliisque morbis ex
impuritate sanguinis , nimiaque
humorum visciditate & acrimo-
nia , & aperto aut occulto acido
quodam exortis , adhibeant pri-
mò absorbentia , antiscorbutica
sanguinem depurantia , diureti-
ca , vel alia in ejusmodi morbis
conducentia medicamenta , us-
que dum humorum acrimonia
sanguinisque tenacitas fuerit cor-
recta , acidum in ejusmodi mor-
bis prædominium habens , elimi-
natum , morbi ejusmodi compli-
cati penitus destructi fuerint , &
tunc demum ejusmodi Arthriti-
ci divinum hoc remedium sibi
applicare , & certum inde sibi
promittere poterunt auxilium :
sin autem corpore male præpa-
rato , vitiosisque humoribus re-
pleto , diætam hanc lacteam præ-
po-

postere in usum vocent, non modò nullum juvamen inde obtinebunt, sed potius certum inde exitium morborumque incrementum sentient, imò mortem ipsam sic sibi accelerare possunt, uti hisce in locis *Comes de Perleburg*, & *Lubecæ* Consul quidam morbis simul aliis complicatis laborantes, & præpostere remedium hoc in usum vocantes, experti sunt.

§. III.

Lac ergo, per quod præprijis curatio Arthritidis peragitur, debet esse qualitate & bonitate excellens. Animal, ex quo desumitur, optime sic describit *Waldschmidtus*: Sit juvenca, seu vacca mediæ ætatis, boni habitus, coloris rubri vel nigri (quamvis hoc non tam religiose observandum) nec præpinguis, nec tenera, nec prægnans, à tauro longe semota, tempore hye-

hyemali optimo fœno, hordeo, furfure frumenti, vel ejusdem palea vel stramine, tempore æstivo herbis bonis nutriatur, strigili quotidie instar equi ducatur. Si quis vaccam, uti jam diximus, tractare potest, & inde lac habere, optime faciet, certiusque sibi promittere poterit auxilium: si autem quis ejusmodi commoditate destitutus est, tunc sufficiet, lac prout lactariæ vendunt & apportant, assumere: hoc tamen ad minimum observet, quod lac è vacca boni corporis habitus gramine herbisque laudabilibus pasta, mediocrisque ætatis, desumptum sit.

§. IV.

Quoad qualitatem & quantitatem lactis observandum, lac quam primum emulctum est calefiat, non tamen ita ut ebulliat, lac enim poculo infusum poterit aquæ calidissimæ immitti, & quam-

De PODAGRA. 25

quamprimum ita calidum est red-
ditum, ut forberi queat, vel sal-
tem si ita calidum sit, uti est
quando est emulctum, eximen-
dum erit, & tunc uti potus Thee
& Caphee sorbeatur. Tempus,
quo assumi debet, potest esse
primo mane, ubi aliquis horis
4. aut 5, ante prandium lactis
quartarios duos, uti & totidem
à meridie circa 12. & vesperi cir-
ca 7. (quamvis hic ratione ven-
triculorum validiorum & debi-
liorum circa ejus quantitatem
tam exactè determinari nequeat)
assumere potest, aut tantum bi-
batur, quantum ventriculus abs-
que singulari incommodo ferre
potest, semper tamen majori qua
possit quantitati assuescere cone-
tur patiens, indiesque usque ad
340. augeatur. Sic & circa tem-
pus assumptionis notandum, si ven-
tricus debilis, quater vel quin-
quies pauciori quantitate per
B . . . diem

26 TRACTATUS

diem lac esse bibendum, si quater assumatur, bis hoc fiat cum micis panis similaginei levioris, nullo acido infecti, loco prandii & cœnæ ab ℥j. ad ℥ij vel iij. atque tunc singulis quaternis horis potus lactis repetendus erit, si autem quinquies lac assumatur, ita tempus dividendum, ut per trihorium ab ejus usu ventriculus quiescat: qui autem robustiori sunt ventriculo, terna lactis assumptione contenti esse possunt, haudque erit inconveniens, aliquando mane dosin *ocul. carcer.* vel aliorum absorbentium assumere. Egomet nunc ℥xij. usque ℥xvj. mane assumsi, à meridie ℥24. cum pane triticeo (*milchbrod*) vesperi vero assumsi ut plurimum ℥xx. dimidiam partem cum pane triticeo, alteram superbibibi loco alterius potus. Sunt qui prandium maxime primis diebus concedunt ex alimentis

eu-

De PODAGRA. 27

euchymis & facilis concoctionis, ut gallinis, perdicibus, carne vitulina, &c. sensim dosim minuendo, & paulatim cibos ex lacte & ovis factos intermiscendo, tandem carne sublata, ova ac lacticia substituendo, tandem & hæc tollendo, & loco prandii dictam dosim lactis præscribendo, ita ut ternis vicibus dicta dosis de die assumatur, & sic continuetur, hoc institutum admodum conveniens esse videtur subjectis tenerioribus, & quorum constitutiones alterationes subitaneas non facile ferunt. Quidam si lac per 14. septimanas jam adhibitum fuerit, ova forbilia absque tamen sale, item orizam in lacte coctam, insulsum butyrum, pulles lacteas aliaque lacticia, ita tamen ut in omnibus sal absit, uti & tempore æstatis fructus quosdam, uti fraga, mala persica, &c. nostro ta-

28 TRACTATUS

men iudicio inconvenienter , præsertim quoad tales fructus nimis refrigerantes , acidumque occultum foventes & torum viscerum labefactantes, concedunt. Hoc iterum probe notandum , quò pauciora heterogenea , & à lactis natura discedentia assumantur , eò minus timendas esse alterationes in usu lactis obvenientes , quæ omnia adstant. Medicus prudentissimo iudicio , pro diversitate accidentium disponere noverit.

§. V.

Longitudo temporis lactis sumendi tam diu protrahi debet , quamdiu non omnis materia Arthritidem causans è corpore evacuata sit , quod à diuturnitate morbi & observatis hucusque curis computandum , quò diutius enim hauritur , eò perfectior cura speranda erit, qui Arthritide valde afflicti ne malum

redeat, continuo, alii per annum, alii per sesqui annum lac hauserunt. Quidam autem cum per dimidium saltem annum curam peractam crederent, & nimis citò ad pristinum redierint victum, & in eo miscella ciborum excederent, rursus Podagra fuerunt correpti, (uti in præfectis nostris contingit) redeuntes verò ad curam lactis Podagram rursus expulerunt. Alii magis prudentes curâ hac per annum integrum usi sunt, deinde ad potum & victum ordinarium sensim reaccesserunt, continuando tamen mane lac suum ordinarium ad ℥xvj . vel ad quartarium unum assumere, sicque per longum temporis spatium, & per plures annos ab Arthritide liberati sunt. Optimum lac assumendi tempus est vernum, & illud quidem à prin-

cipio Maji usque ad finem Aprilis sequentis anni.

§. VI.

Quidam, quando per aliquot menses curæ huic lacteæ se addixerunt, respirationem difficilem, suspiria, magnam membrorum debilitatem, tussim cum multo sputo pituitoso, sentiunt, quæ symptomata autem facile per se, aut adhibitis quibusdam medicamentis, uti *Elix. propr. sine acido, liquor. C. C. succin, Ole. vol. oleoso*, aliisque medicamentis fixioribus absorbentibus & alcalinis assumtis facile remittunt.

§. VII.

Illi, qui humorum abundantia laborant, vel colluviem in primis viis sentiunt, vel si alvus non bene respondeat, singulis mensibus aut exactis singulis sex septimanis, lenem purgationem è Rhabarbaro confectam, vel pi-

pilulas purgantes Arthriticas ,
 vel ꝑ. pilulas Ruffi , vel de
 gummatibus Sylvii interponere
 possunt , si autem alvus quotidie
 aperta , nec lac in ventre more-
 tur , sufficere poterit Rhabarba-
 rum ad gr. xx. sumtum , vel si al-
 vus constipata sit , manè suman-
 tur gr. xx. *Rei pulv.* in primo
 haustu lactis , superbibendo reli-
 quum lac , vel circa vesperam
 sumantur x. vel xx. *guttul. es-*
sent. Rhabarb. cum lacte , & hoc
 toties repetendum , quoties ne-
 cessitas exigit , aliàs si fieri po-
 terit majori commodo singulo
 mense , luna decrescente , purgan-
 tia erunt assumenda.

§. VIII.

Si lac aliquam excitat Diar-
 rhæam , antequam bibatur , pa-
 rum ebulliat , addendo aliquid
 salis , & sic calidum hauriatur ;
 si prima vice non succedat , re-
 petatur altera & tertia , vel si &

fic nondum plane remittat, do-
 sis ocul. cancr. unicorn. fossil. &
 terræ sigill. propinari poterit.

§. IX.

Si aliquis calor accedat ex u-
 fu lactis, tertia pars decocti
 hordei cum passulis lacti affun-
 datur, si autem sitis, extra eas
 horas, in quibus lac bibitur, in-
 vadit, decoctum hordei cum pas-
 sulis sumatur; & si tussis simul
 adsit, decoctum pectorale inter-
 poni potest.

§. X.

Si stomachus à lactis potu diu
 continuato debilitatur, conce-
 dimus patienti quandoque pla-
 centulas sacharo & farina con-
 fectas, quas Galli *Biscuit* vo-
 cant, vino Hispanico, Italico,
 Burgundiaco aliove nullo aci-
 do, vel calcea fœculentia imbu-
 to immerfas comedere, & pau-
 ca quædam dictorum vinorum
 cochlearia unà assumere; sic e-
 nim

nim stomachus nimium debilitatus confortatur, adque officium suum promptior redditur, hinc & necessitate urgente pulveres stomachales, ex blandioribus aromatibus confecti, adhiberi possunt.

§. XI.

Si lac per 12, vel 14. menses adhibitum fuerit, tunc sensim cibos facilis digestionis, non acres, acidos, salitos aut fumo induratos, sed tales, quales in primo nostro §. hujus cap. designavimus, comedere poterit patiens, potus sit adhuc lac, vel cerevisia tenuis bene fermentata, non austera, nec turbida.

§. XII.

Cura jam tota absolutâ, necessarium adhuc erit, quolibet mane quartarium unum vel alterum lactis calidi assumere; patientes bonam diætam servant, præsertim omne acidum vitare

debent, quamvis constet, aliquando quosdam ita curatos sæpe impune helluatos fuisse.

§. XIII.

Ne concreascit lac, de saccharo, si lubet, poterit injici, quantum placet, vel aliquid salis; sic enim caseosæ materiæ coitio impeditur, sed hoc saltem rarissimè, & exigente summa necessitate fiat.

§. XIV.

Patientes huic curæ se committentes nullo terrore affici debent, quamvis in usu lactis etiam diutius adhibito nullam sensibilem mutationem observent; nam si cætera omnia ritè se habeant, patientes juxta antecedentes regulas curæ se commiserint, cura nihilominus optime succedit, dolores sensim ac sensim evanescent, & vires amissæ restituntur.

CAPUT III.

§. I.

Hucusque nostra monita se extendunt, quæ partim ex supra laudatis Authoribus, partim propria experientia congestimus, quibus ritè observatis, jam plures à molestissimo hoc morbo quasi penitus liberati vivunt. Testatur illud ipsum Excell. Dn. *Sorbait* p. 741. inquiens: Nos hæc hominum ætate plures vidimus, per diætam lacteam ex toto liberatos, vel saltem rarissimis, & vix æstimabilibus vexari doloribus. Narravit mihi S. Cæs. Majest. Chirurgus *Job. Pillas*, se à tribus jam annis, quibus se huic diætæ emancipavit, etsi frequentissimis ante torque retur paroxysmis, ita ut in summa articulorum impotentia miserandum traheret spiritum, nul-

lis omnino cruciari doloribus, imò facies est vividi coloris, expeditissime ambulat, proles absque impedimento generat, ita ut renatus ex integro videatur. Similem ferè ex diæta hac fructum percepit Excellent. Comes de *Koningzegg*, Cæsar. Majest. Consiliarius intimus. Item Illustrissimus Comes de *S. Hilario*, item Cubicularius quidam Cæsareus: Plurimi itidem alii, qui aliàs summè erant flaccidi, ex lacteo hoc fonte refluoruerunt; jam & quæ nobis perspecta sunt circa miraculosam hanc curam proferre placet: Plurimum Reverendus Episcopus de *Wallendorff* Limburgi ad Lhanum, Podagra planè impotens factus, prouti hoc jam diu curiosis communicatum, lacte curatus est. Hagæ Comitum tres Nobiles è Gallia profugos, nimirum *Dn. Marchionem de Bougi*, *Dn. de Chamar* &

& Dn. Consiliarium *de Talo* jam per plures annos ab Arthritide liberos & immunes vixisse, supra laudatæ & insertæ testantur literæ. Consulem modernum Ham-burgensem cum summo emolu-mento hanc curam lacteam cum aliis usurpasse referunt mihi Me-dici. Insuper Nobil. Dn. *von Vel-den* Consiliarius Oldenburgensis jam per hyemis spatium usus est lacte hoc, effectu plane singulari; nam cum antea nec pedes, nec manus movere potuisset, iis ite-rum promte uti, planeque se re-stitutum vidit, & nunc optimè valet. Metallicus quidam in vici-nia nostra *Hohenkirchen* laborans, lacte per 6. menses cum maximo emolumento usus est, cùm ha-tenus incedere non potuerit, nunc iterum cuniculos adit suos. Toti orbi insuper notum est, Se-renissimum Principem *de Condé* in Gallia lacte à Podagra fuisse

restitutum: Duo quoque sunt cives Hamburgi, quorum unus jam quindecim annis Podagra laborans, mediante hac cura plenarie convaluit, & topi antea contracti plenarie abacti sunt. Sic quoque Præfectus Sabbaburgensis *Dn. Hast* dictus, jam à 6. mensibus usus est lacte, & à Podagra liber vivit, quâ verò derelictâ iterum paroxysmos, sed multo mitiores quam antehac, patitur; sed quid opus plura afferre exempla? si tamen quis plura desideret, supra laudatos Authores *Sorbaitum, Sachsum, Greiselim, Waldschmidium* consulat. Imò saluberrimum lactis usum (Deo immortalis sit laus & gloria perpetua) in memet tam efficacem deprehendi, ut cum plures annos hoc morbo tam dire excruciatum fuero, & quasi contractus, vix pedem movere potuerim, & hisce ultimis tempo-

ribus,

ribus, antequam remedium hoc in usum vocarem, per quemlibet mensem, aut singulas sex septimanas paroxysmum ferre coactus fuerim, simulque Dyfuria & calculo vesicæ sæpissimè mirum quantum afflictus fuerim: postquam autem jam per annum & ultra diætæ huic lacteæ me adstrinxeram, non modò durante hoc tempore nullo paroxismo amplius correptus fui, sed & vigor membrorum iterum redit, & Dyfuria quæsi plenarie sopita est, &, quod mirum, calculus vesicæ per frustula multùm resolutus & imminutus est, ut sic, auxiliante gratia divina, mox plenariam hujus Arthritidis cessationem sperem, cùm jam per annum & dimidium ab ea immunis vivo; redeunt verò jam paroxysmi, sed multùm mitiores. Aterisco verò Medicis notandum velim, quod hoc meo judicio lac
omni-

omnibus à Medicis hætenus lithontripticis falsò sic dictis palmam præripiat, & lac optimum lithontripticum dici mereatur, cum intra unius anni spatium, quo lacte usus sum, calculus vesicæ meus ad ʒj. & plus imminutus fuerit; tot enim frustula calculi collegi & in museo refervo. Derelicta cura non unicum calculi frustulum amplius excrevi. Existimo enim contra omnium Medicorum opiniones, quod lac nullum calculum sed potius phlegma viscidum in vesica aliisque locis generare possit.

§. II.

Hisce præmissis unde lacti tantæ vires accedant, examinare placet, sed ante omnia de causa genuina Arthritidis quædam erunt præmittenda. Causam ergo morbi hujus primariam & proximam esse liquorem quendam viscidum, acrem, sale acido vel

lixivioso corrosivo magis minusve volatili vel fixo imbutum, omnia testantur symptomata, quamvis ejusmodi salia dolorem tam acerbum causantia singulartiter specificata esse videantur, hinc illa non modò acida, sed & subauftera, ob particulas varias terrestriores caseiformes, quas admixtas habent, pronuntiamus, hinc & magis rigida, profundiusque spicula sua membranis, tendinibus & nervis infigunt, humores lymphaticos eò promptius incrassant, coagulant; quomodo autem, & ubi ejusmodi humor aut liquor Arthritidem causans producat, his paucis accipe. Primo ergo ipse ventriculus & intestina, sive hoc fiat à nimio vini potu & Venere, sive à nimia vita sedentaria & intermisso corporis debito exercitio, sive à peculiari dispositione liquoris gastrici, sive mala ob-

observata diæta, &c labefactantur, adeo ut sensim ac sensim digestio ciborum, vel eorundem dissolutio imminuatur, ipse chylus inde productus sic ex paulo crassioribus ac viscidioribus, quàm aliòs fieri solet, componitur particulis, sicque in sanguinem ad cor delatus, ipsam sanguinis massam crassiorem reddit, unde procul dubio secretiones humorum, ut lymphæ, spirituum animalium succique mucilaginosi, qui in glandulis circa articulos separatur, &c. lentius peraguntur, unde & tandem ipse stomachus & intestina magis labefactantur, liquorque gastricus, & ille, qui in glandulis intestinorum secernitur, redditur viscidior, unde tandem alimenta assumpta multo adhuc difficilius digeruntur, partim ob diuturniorem moram in saburram acidam, viscidam, flatulentam

tam

tam commutantur, partim verò chylus acido quodam salino corrosivo imbutus inde produci-
tur, iterumque sanguini affun-
ditur, unde per consequens
lymphæ, & cæteri humores eo-
dem charactere salino acido im-
buuntur, variisque morbis an-
suppeditant, ubi interim notan-
dum, humores præsertim istos
in corpore existentes, tardius-
que circulantes, & in hac vel
illa parte diutius morantes, qui-
que salibus dictis accedentibus
moram, ut magis motu intesti-
no, quàm progressivo agere
queant, concedunt, omnium
primo notabiliter corrumpi, at-
que lentorem & spissitudinem
quandam contrahere, tales au-
tem humores esse lympham, &
multò magis humorem mucila-
ginosum, qui in glandulis circa
omnes juncturas ossium ad ossa
lubricanda inque vigore confer-
vanda

vanda, fecernitur, quilibet, qui humoris hujus naturam paulo saltem considerat, perspiciet; si igitur ad massam sanguineam sufficiens salium acidorum corrosivorum copia adducitur, aut humor iste circa nervosas & tendineas membranas spissitudinem extraordinariam singularemque acrimoniam acquirat aut coaguletur, Podagra exoritur, quod tam ratio, quàm experientia dicitur, quod ut evidentius appareat, de figura, situ & structura harum glandularum quædam erant addenda.

§. III.

Glandulæ mucilaginosæ pro-
uti à Celeberr. earum *inventore*
Cloptone Havers in *Osteologia*
sua nova sunt descriptæ, & pro-
uti ipsa testatur autopsia, dupli-
cis sunt generis. Aliæ enim exi-
les & copiosæ in qualibet jun-
ctura in membrana (Si illam
par-

partem excipias, in qua capaciores nonnullæ glandulæ sunt: & æqualem obtinent magnitudinem, ità ut membranam undique glandulosam reddant, in nonnullis verò membranæ partibus, & in sinibus ossium, in juncturis hæ glandulæ ita sunt conglomeratæ, ut memoratu dignas & insigniores quasdam glandulas forment; in juncturis quibusdam amplioribus unica tantum est, uti in acetabulo ossis fæmoris, in nonnullis, uti in genu, quatuor aut quinque sunt plerumque, coloris sunt rubicundi, quem à numerosis suis vasis sanguiferis recipiunt: molles sunt & papillares, non adeo teneræ autem & friabiles; quoad structuram conglomeratæ sunt, constantque ex membranis diversis, quarum aliæ aliis internuntur, exilibus vesiculis rotundis consitis, quæ non contiguæ

46 TRACTATUS

tiguæ tantum sunt, sed tenaciter sibi invicem adhærescunt, qualis quoque cohæsiō in ipsis membranis observatur. Per poros harum exilium vesicularum liquor mucilaginosus, à massa sanguinis per arterias apportati percolatur & fecernitur, & ex illis in interstitio juncturarum per ductus excretorios, quibus omnes hæ glandulæ gaudent, effluit.

§. IV.

Instructæ sunt hæ glandulæ sufficiente vasorum sanguiferorum copia. Venæ non recta via excurrunt; sed oblique, perque varios anfractus procedunt, & diversorum horum exilium vasorum anastomoses, eorumque varias flexuras, dum per longum excurrunt, videre licet, obliquitas venarum in hisce glandulis specialis quædam videtur subesse ratio, à natura liquoris, quem

quem fecernunt, petenda. Cum enim liquor ope harum glandularum separandus mucilaginosam obtineat qualitatem, particulæ ejus poros glandularios tardè admodum, nec sine aliquali difficultate transire videntur; & ideò vasa ista adeò confractuosa esse, augurari licet, ut regressus sanguinis per illa aliquantulum retardetur, particulisque separandis plus temporis & moræ concedatur ad ingressum suum in poros glandularum.

§. V.

Quoad figuram variant, sinuque aut cavitati, in qua collocantur, se accommodant. Harum quædam non longe tantum sunt, sed & in basi etiam latiores, & versus obicem subinde angustiores, ut tandem in acumen desinant; Nonnullæ latam habent basin, & in speciem coni assurgunt, aliæ juga parvula, aliæ

aliæ fimbrias repræsentant, nonnullæ latæ sunt, & aliquantulum complanatæ.

§. VI.

Situm quod spectat, diversimode admodum hæ glandulæ collocatæ observantur in juncturis diversis, in nonnullis è regione interstitii ossium consistunt, & inter ossa excurrunt, ubi extremitates ossium versus illam partem non contiguæ sunt, ut in conjunctione sua interstitium aliquod relinquant, hæcque communiter fimbriæ ad instar se habent; aliæ in sinu quodam aut cavitate collocatæ sunt; aliæ membranæ articulationem immediate contegenti implantatæ. In genere omnes ita sunt collocatæ, ut nullam à compressione ossium pati possint injuriam; nihilominus tamen ita machinatae, ut ad quamvis sive inflexionem sive incurvationem

jun-

juncturæ ab osse leviter compri-
 mantur , quo excretio humoris
 ab iisdem secreti, in juncturas,
 dum illæ moventur, dumque eo
 quàm maximè opus habent, pro-
 moveatur , & hac compressione
 mediante dictus liquor copiosissi-
 me videtur suppeditari, quando
 insigni ejus quantitate opus est ,
 ut semper præsentì exigentiæ
 proportionatus existat , secun-
 dùm quietem, aut varios motuum
 gradus in parte aliqua in motu
 constituta. Nec parum ad præ-
 cavendas harum glandularum
 obstructions confert, quod per-
 petuò sollicitentur , liquorque
 per motum partis, in qua locan-
 tur, indefinenter ex iisdem com-
 primatur. Similes glandulæ obser-
 vantur in membrana musculorum
 communi, uti & circa tendines.

§. VII.

Liquor autem , qui ab istis
 glandulis secernitur , mucilago
 C est,

est, quæ albumini ovi fere similis est, licet non semper adeò clara sit & limpida, si tamen pura est, ei perquàm similis existit, in nonnullis brutis subflavus esse solet, manifestò salsus est ad gustum, atque ex aqueis, salinis & gummosis lubricisque constat particulis, saltem & portiones terrestres tricesimam secundam circiter integræ compositionis partem constituere deprehenditur. Natura mucilaginis multum admodum serosæ sanguinis portionis naturam referre videtur, quæ semet à partibus fibrosis aut coagulo distinctum ostendit, postquam massa aëri aliquandiu exposita stetit; Et diversæ mixturæ eundem in utraque hac mixtura producunt effectum. Differentia hujus mucilaginis à sero potissimum in hoc consistit, quod serum non adeò mucilaginofum sit, tum

etiam

etiam per nonnulla experimenta patefcit. Serum enim fanguinis coagulatur à fpiritu & oleo vitrioli, fpiritu falis & oleo sulphuris, &c. & dum in cochleari aliquando fuper igne tenentur, planè difpar effectus cernitur; fermenim, ceu notum eft, in craffio-rem gelatinam aut gluten friabile abit, cum è contrario mucilago calore ignis in liquorem magis tenuem, quam ipfa naturaliter exiftit, convertatur, nec nifi tenuem quandam membranam cum pauxillo coagulo oftendat, idque, quod aqueâ parte omni penitus evaporatâ, remanet, vix tricefima pars maffæ eft.

§. VIII.

Principalis hujus mucilaginis ufus eft, lubricare juncturas, & extremitates offium articulato- rum ita læves & lubricas reddere & confervare, ut animal, quotiefcunque opus eft, has partes

facillime movere & dirigere possit ; præter hunc liquorem, qui à glandulis mucilaginosi suppeditatur, etiam in illa ipsa receptacula seu interstitia à caviatibus horum ossium oleosa quædam substantia medullaris permeatus, in hunc finem expressæ formatos, transmittitur. Hæc duæ substantiæ in junctura sibi invicem permiscentur, in specie dum pars movetur ; mucilago enim lubricitatem olei adauget, oleum verò mucilaginem conservat, ne inspissetur, aut gelatinæ consistentiam contrahat. Aliis præterea finibus inservit hæc mucilago, dum videlicet ossium articulatorum extremitates ab Arthritide & incalescentia præservat, quoniam autem ejusmodi glandulæ mucilaginosæ inter musculos & circa tendines locantur, hinc earum ministerio ejusdem naturæ liquorem illis par-

partibus suppeditant, partesque illas lubricant, inque suo vigore conservant.

§. I X.

Mucilago hæc à lymphâ quadam defæcatori, & serosis sanguinis particulis, per massam sanguineam ad ejusmodi glandulas deductis & separatis producit: ut autem ejus natura eò clarius pateat, & deinceps quomodo inde Podagra produci queat, manifestè constet, sequentia experimenta, quæ laudatus *Clopton. Havers* cum mucilagine hac instituit, & hic recensere necessarium duximus. Accutum ergo vini mucilagini calidæ instillatum, insigne efficit coagulum unâ cum sero quodam: Acida & styptica mucilagini refrigeratæ instillata, eam coagulant; hac tamen differentia, quod coagulatio, cum per acida mucilagine refrigerata insti-

tuta, sit intensior, & illam in gelatinam crassiorē sine sero mutet, in modum fere casei recter formati, quæ super igne duas dein distinctas partes, coagulum nempe & serum exhibet, è contrario mucilagine existente calida, mixturæ illam coagulates durius quoddam coagulum, serumque ab isto distinctum producunt. Si portioni mucilaginis decocti gallarum quippiam instillatur, integra mixtura in massam gelatinosam convertitur, & coagulum evadit quasi membranaceum, coloris albidī, & adeò lentum, ut massa omnis cohærescat; si coagulum hoc sive concretum gelatinosum soli exponitur & exsiccatur, omnes ejusmodi partes in frustum quoddam coagmentantur, quod admodum friabile, facileque in pulverem conteri potest, pollini tenuissimo persimilem. Eundem
ef-

effectum producit fortior infusio
 balauſtiorum , roſarum rubra-
 rum , corticis granatorum , &
 corticis peruviani , quamvis ali-
 qua in coagulatione obſervetur
 differentia , ſecundum diverſos
 virtutis earundem ſtypticæ gra-
 dus. Paucis admodum aquæ for-
 tis guttulis mucilagini inſtilla-
 tis , ea immediatè coagulatur ,
 quamvis coagulum , quod ſic
 albidum evadit , adeò ſoleat eſſe
 tenerum , ut ope agitationis in
 aqua pura diſſolvatur , eique la-
 cteum colorem inducat. Spiritus
 nitri prorſus eandem in illa cau-
 ſat mutationem , ac aqua fortis ,
 coagulum nempe album produ-
 cendo. Acetum vini , ſpiritus
 ſalis , vitrioli , oleum vitrioli &
 ſulphuris in certa aliqua mucila-
 ginis portione , cum qua id ex-
 perimentorum inſtituebatur, nul-
 lam fere memoratu dignam mu-
 tationem producebant cum re-

frigerata esset, in alia vero majorem efficiebant. Oleum vitrioli mucilagini huic affusum, quamvis fortissimum sit acidum, non majorem habet efficaciam ad mutationem aliquam eidem inducendam, imò ne tantam quidem ac acetum vini inducere solet, unde non immerito laudatus Author noster ansam arripuit conjiciendi, id, quod hanc mutationem producit, non semper esse summum aciditatis gradum, sed videri aliud particulare quippiam inesse vinis, quod illa ad coagulationem hujus liquoris inducendam, dum vina talia in usum ducimus, disponat, & singulares illas illorum particulas, quæ ita in illum agere aptæ sunt, in hæc interstitia deportari, in quibus solam hanc mucilaginem offendunt, ut in illam agere queant; Et proin videmus, quàm promptè nonnulla vina paroxysmos

De PODAGRA. 57

mos Arthritidis procurent, ubi tonus glandularum debilitatus est, patiensque aliquam ad hunc affectum dispositionem habet, id quod cum experimentis cum nonnullis illorum constitutis eleganter convenit. Vinum enim rubellum, (*vin Claret*) album & vinum Hispanicum, (*Secq*) in specie verò rubrum in mucilagine coagulum gelatinæ simile efficiebat, nec alienum videri debet, quod rubrum maximum coagulum producere cernatur, utpote quod aciditate & virtute styptica est præditum. Aqua mercurialis ex mercurio sublimato & aqua calcis conflata, insigni coagulum subalbidum producit, & omne in crassam gelatinam convertit, quæ igni exposita in coagulum & serum facebat. Solutio vitrioli Romani pariter coagulationem causat, quod etiam alumen in aqua so-

lutum efficit, sed major quandoque est mutatio in una, quam in alia mucilagine, quamvis utraque ex subjectis ejusdem speciei fuerint extracta. Saccharum Saturni eam inspissat, videturque hic verum esse coagulum, cum concretum ope ignis in coagulum & serum distingui queat. Sal absynthii nullam sensibilem alterationem causabatur, nisi quod mixtura paulo crassior videatur, sique aliquid decocti gallarum ei superadditur, tunc immediate coagulatio exoritur, si verò aliquid spiritus vitrioli instillatur, postquam lucta salium desit, deprehenditur coagulum, & partem serosam abinvicem secedere, serumque instar aquæ puræ limpidum esse; quando verò recipitur pars decocti gallarum, eique spiritus vitrioli additur, quod Author noster fecit,

cit, ut forte acidum austerum produceret, dumque hoc faceret, hæc duo invicem coagulationem producebant, cum ea agitaret, ut annon integra massa agitatione mediante invicem permisceri posset, videret, deprehendit coagulum mutatum fuisse in corpus viscosum & perfectum gummi mollius, tum verò demto gummi, liquori residuo mucilaginis aliquid affundebat, hoc factò, eatenus quidem mutabatur, ut albedinem contraheret, non adeò notanter verò coagulabatur, id quod eò minus contingebat, quoniam partes austeræ maximam partem cum acidis in gummi illud, quod à parte serosa separaverat, præcipitatæ fuerunt; dum verò spiritus vitrioli & mucilago primum inter se commiscerentur, & postea liquor austerus adderetur, insigne & copiosum produ-

ducebatur coagulum, id quod tantum in minora frustula dividebatur in aqua, non verò dissolvebatur. Aqua fortis & decoctum gallarum coagulum producebant candidum, pariter in aqua non dissolubile, quamvis oleo tartari per deliquium, & spiritu salis armoniaci instillato, illud è vestigio dissolverit, pariter observavit coagulum cum infusione corticum granatorum, rosarum rubrarum, balauustiorum cum mucilagine permixta productum, acido superinfuso fieri firmitus, ita ut in aqua pura non dissolveretur: oleum tamen tartari & spiritus salis armoniaci in omnia illa suam exercuerunt efficaciam: Accepit etiam porrò coagula mucilaginis cum acido & infusione corticis peruviani, & diversorum aliorum adstringentium producta, & illa exsiccat, quæ dentibus primum admo-

ta

De PODAGRA. 61

ta aliquantum arenosa videbantur, licet humectata postmodum melioris naturæ essent; Ubi hic Author sedulò notat, omnes mixturas cum mucilagine & acido & austero factas, non tantum copiosum coagulum coloris albi produxisse, sed illud etiam crassioris consistentiæ, nec adeò in aqua pura dissolubile fuisse, ac illud, quod cum acido solo factum erat.

CAPUT IV.

§. I.

Sed jam necessarium erit hactenus tradita morbo nostro accommodare, ut deinceps saluberrimæ lactis, ad illum profligandum, vires eò clarius patefiant. Ubi ergo jamdum explicavimus, quomodo massa sanguinea primo à chilo corrupto & acri, ob ciborum digestionem quadantenus impeditam & corruptam, acrimoniam salinam,

acrem , acidam magis minusve acquirat , unde & explicatu erit facillimum , quomodo tandem lymphæ & serum acre salinum per arteriarum furculos & ipsis glandulis mucilaginosi communitur , earum mucilaginem , prouti copia salium , quæ sic adducitur , major minorve existit , inficiat , plus minusve coagulet , ac acrimonia sua membranarum & tendinum fibras vellicet , doloremque vix ferendum ita causet , imò tandem ob consensum & ipsos nervos spasticè contrahat.

§. 2.

Particulas autem salinas nonnunquam falsas & pungentes , quandoque volatiliores acres & urentes esse , docet dolorum & symptomatum in Arthritide diversitas. Humorem autem mucilaginosum frequentissimè acidum & quandoque corrosivum esse,

esse, quando Podagram efficit, non modò inde constare videtur, quod quando alias ejusmodi humor è glandulis dictis expressus ferè à nullis aliis liquoribus tam promptè coaguletur, & visciditatem majorem acquirat, quam ab ipsis acido-austeris menstruis affusis, uti illud supra dicta experimenta à Celeberr. *Clopton. Havers* hunc in finem instituta clarissime evincunt, illud ipsum Arthriticorum dolores sæpè fixiores, nec tam facile cedentes docere videntur, adde, quod sæpissimè observetur, quod ingruente paroxismo tali morbo affecti de ructibus acidis, flatibus & acidorum humorum vomitibus conqueri soleant, unde Hypochondriaci, Calculosi ad morbum hunc suscipiendum aliis sunt aptiores, hinc & ratio patet, cur vina præsertim acidiora non modò paroxysmum

ac-

accelerent, eumque graviorem reddant, sed & insuper homines, qui frequenter talia vina bibunt, hoc morbo frequenter corripiantur; massam enim sanguineam acidæ vini particulæ ad talem morbum disponunt, quod & vinum mucilagini affusum luculenter testatur; nam majorem coagulationem sensibilem illi inducit, quam ipsum oleum vitrioli, unde quantum damnum Arthriticis causet, facilè dijudicandum.

§. III.

Quomodo autem ejusmodi humor acidus & acris in glandulis secernatur, explicatione indigere videtur, hoc tamen fieri sequenti modo opinamur. Massa ergo primo sanguinea, copia sufficienti particularum salinarum heterogenearum à chylo corrupto, quem continuo recipit, imbuta, sensim incipit ratione sui motus turbari, capil-

pillamentaue nervorum sensim irritantur, ut spirituum animalium quoque motus inordinatus subsequatur, unde & ipse sanguis, quoniam ejusmodi particulæ salinæ & viscidæ in minimos arteriolarum furculos propelluntur, ibidemque partim quasi immobiles hærent, obstructions causant, incrassatur (hinc functiones naturales & secretiones humorum, præsertim in glandulis turbantur, lentiusque procedunt, unde plerumque per nonnullum tempus, antequam paroxysmus accedit, ventriculi cruditate, majori corporis insuper intumescencia quasi ventosa & gravitate, membrorumque lassitudine & torpore corripiantur, quæ symptomata in dies augentur, usque paroxysmus accedit) tandem sanguis ob continuam irritationem valentioorem acquirens impetum

66 TRACTATUS

petum & motum particulas salinas heterogeneas, & viscidiores lymphaticas in canaliculis arteriarum partim quasi immobiles hærentes, in ipsos canaliculos glandularum & vesiculas membranaceas propellit, unde procul dubio liquores ita secreti, præsertim autem de quo potissimum loquimur, mucilago nempe in glandulis in & circa juncturas secreta non modò à salibus acidis corrosivis, quæ sic copiose recipere videtur, viscidior & tenacior evadit, sed & admodum corrosiva & lancinans evadit, dumque membranas & tendines adjacentes quasi continuo vellicat & irritat, non modò ingentes causat dolores, sed &, quoniam ob spasticam nervorum contractionem sanguis per vasa sua minima libere circulare nequit, hinc fibræ distenduntur, sæpeque sic tumor

in-

inflammatorius accedere solet.

§. 4.

Cur autem morbus hic sæpe primo pedem manumve & non omnes juncturas, ubi tales glandulæ similiter locatæ sunt, simul invadat, hujus causa esse videtur, quia, quando sanguis taliter vitiatum spicula salina in glandularum poros impellens ob motum ipsius, instante paroxismo, maxime inæqualem non ubique pari violentia salia ejusmodi impellere aptus est, sed potius in illis partibus, præsertim in pedibus, vel aliis membris pendulis, ubi ipsius pressio & impulsio gravius incumbit, poros subtilissimorum Canaliculorum ita dilatat, usque tandem partem talium salium cum aliis humoribus viscidis in glandulas dictas deponat, & quoniam sic ab ejusmodi salibus partim liberata est, hinc non
sta-

68 TRACTATUS

statim pari vehementia alia membra invadit ; magna enim sæpe humorum talium vitiosorum copia per urinam, sudores, & ubi Canaliculi patentiores sunt fecernitur, imò veritati videtur consentaneum, duros homines, qui etsi ejusmodi corruptos humores habeant, solo tamen beneficio canaliculorum & pororum laxitate hunc morbum effugere, quando verò iterum nimia quantitate sanguis ejusmodi materia salina imbuitur, ut omnis per alia colatoria non commodè fecerni queat, & alia quoque membra, ubi ejusmodi glandulæ sitæ sunt, invadit, mucilaginem corrumpit, Arthritidem causat.

§. 5.

Quod hic morbus per paroxismos redeat, hinc fit, quoniam accedente paroxismo multa materia morbifica à sanguine
in

in glandulas mucilaginosas fecernitur, hic sanguis pluribus particulis acrioribus ac viscidioribus liberatus, benigniori ac placidiori motu tam diu agitur, usque iterum de novo materia corrupta sufficiens ad paroxysmum revocandum sanguini iterum affunditur, sicque de novo mucilago separatur viscida & acris, unde iterum priora symptomata recrudescent. Cur autem rigor & horror febrilis dolores Arthriticos insequatur, hoc ex ipso sanguinis motu, qui à particulis salinis & viscidioribus causatur, inordinato proficisci, veritati admodum consentaneum videtur, imò ipsa salia membranas & nervos continuo vellicantia, dum spirituum animalium motum inordinatum & ferociorem efficiunt, haud parum ad efficiendam talem febriculam contribuunt, quando

au-

autem acrimonia sanguinis, dum plurima ejusmodi salia in sæpius dictis glandulis hospitantia perque urinam & sudores fuerunt eliminata, quodammodo remittit, usque de novo sanguis iterum corrumpatur. Cæterum hic notandum, Arthritidem sæpe alios morbos præcavere; particulæ enim massæ sanguineæ corruptæ dum sic eliminantur, aliis morbis, qui ab istis excitari potuissent, viam præcludunt.

§. 6.

Quoniam magna circa Arthritidem observatur differentia, quatenus vaga & fixa esse soleat, hinc & quædam erunt observanda. Quod vagam spectat, sciendum, ipsam glandularum mucilaginem à particulis viscidis & salinis diverso sæpe modo à sanguine affici; sæpe enim particulæ ejusmodi peccantes minori copia mucilagini dictæ admiscen-

De PODAGRA. 71

centur, neque salia semper eadem volatilitate & fixitate prædita sunt, unde mucilago ista leviter saltem corrumpitur, magisque tenuis existit, hinc facili negotio mox huic, mox illi partiti, imò sæpe plurimis simul communicari solet; spicula enim salium hic quasi lixiviosa, magisque volatilia & tenuia majori facilitate à sanguine in glandulas mucilaginosas protruduntur, succúmque mucilaginosum acriorem reddunt, unde membrana nervosæ vellicantur, ac distenduntur, dolorque Arthriticus producitur.

§. 7.

Cur autem materia ejusmodi corrupta, circa articulationes præsertim hærens non diu ita permaneat, sed mox ad hanc illamve partem transferatur, hoc inde fieri opinamur, quoniam particulæ ejusmodi salino-volati-

tiles facili negotio , postquam motus illarum intestinus auge-
tur, per poros cutis tam medi-
ante transpiratione sensibili,
seu sudore, quam per transpi-
rationem insensibilem eliminan-
tur, & sic dolor cessat, alia-
que glandulæ, quarum pori ma-
gis idonei ad materiam ejusmodi
acrem volatilem suscipiendam,
pari ratione inficiuntur, ubi ea-
dem tragædia iterum incipit, &
pari modo iterum dissipatur,
unde ratio est, cur dolor hic uti
in Arthritide non sit fixus & sta-
bilis, sed potius vagus & erra-
bundus, obque particulas pec-
cantes magis tenues & exitum
undiquaque quærentes, nervos-
que varie vellicantes subsulto-
rius & saltans, adde quando-
que causam hujus doloris vagi
existere, quando ob pororum &
canaliculorum quorundam, glan-
dularum angustiam vel aliam dis-

positionem materia morbifica sufficiente quantitate ibidem segregari nequit, & inchoata secretio interrumpatur, hinc recurrere cogitur ad alias ejusmodi glandulas, sicque materia peccans subito ab una junctura ad aliam, aut ad alias glandulas mucilaginosas defertur, & affectum hunc producit.

§. 8.

Quod fixam spectat, & cur materia peccans tam diu hæreat, hujus causa esse videtur, quoniam in sanguinis massa plura adesse videntur salia acida, & humores viscidiores, hinc mucilago circa juncturas, & sinus tendinum copiosis ejusmodi particulis imprægnata, majorem quandam viscositatem contrahit, & quasi coagulatur, unde non tam facilè dissipari & evacuari potest, sed magis viscosus & acris evadens, fibrillas ten-

dinum & membranarum nervo-
farum juncturas obducentes di-
stendit, vellicat, rationeque va-
riæ acrimoniæ & viscositatis va-
rium dolorem, plerumque ta-
men admodum sensilem pro-
ducit, & mucilago sæpius dicta
quasi eodem modo afficitur,
uti fieri solet, quando aqua for-
tis, spiritus vitrioli aliique aci-
di corrosivi & austeri liquores
ipsi affunduntur; manifestò enim
inde incrassatur & coagulatur,
idque rationem nobis submini-
strare potest, cur sæpius talis
Arthritis non tantum in mem-
bro quodam fixa sit, sed etiam
cur tamdiu perseveret & duret.
Hinc optimè laudatus Clopton
Havers l. c. si enim contingat,
inquit, ut materia incrassetur &
gelatinosa fiat, non sperare sane
licet, illam facile admodum,
aut brevi temporis spatio ex in-
terstitiis juncturarum remotam
iri,

iri, vel per resorptionem, vel per evaporationem, quandoquidem consistentia isthæc ineptam eam reddit, ad insinuationem sui in poros minutulos & exiles, & ad penetrandos angustos adeò meatus & aditus, quos transire debet: prout autem gradus acidi major vel minor fuerit, naturaque ejus fortior aut debilior, plus aut minus mucilaginem coagulat, pars affecta citius aut serius, & majore vel minore difficultate, ab eo liberatur, vel per translationem ejusdem in aliam partem, vel per feliciorem exclusionem. Causam & generationem tophorum quoque eleganter explicat, dum ita loqui pergit: Haud difficile videtur etiam rationem dare materiæ illius tophaceæ, quæ nonnunquam concreta reperitur in partibus, quæ cum hoc morbo fuere conflictatæ. Observabam

in specie acidum & austerum, si
 cum mucilagine permisceantur,
 producere manifestam insignem—
 que coagulationem, & coagu-
 lum candidum, quo in casu coa-
 gulum, dum experimentum
 cum mucilagine frigefacta insti-
 tuebatur, non adeo molle erat
 & tenerum, nec æque in aqua
 dissolubile ac illud, quod cum
 acidis erat productum: & quam-
 vis in aqua frangeretur, distin-
 ctum tamen in eadem remane-
 bat, & exsiccatum facile in pul-
 verem tenuissimum floribus, aut
 tenuissimo calcis pulveri similem
 reduci poterat. Ex hoc proinde
 modestè conjicio, ubicumque
 Arthritis invadit nodosa, ibi hu-
 morem præternaturalem à glan-
 dulis mucilaginosi separatum,
 & cum mucilagine permixtum
 non tantum acidum esse, sed
 acido-austerum, qui statim in
 interstitia juncturarum & sinus

ten--

tendinum, qui circumcirca ibi
 adfunt, delabitur, in mucilagine
 coagulum producit, & tale qui-
 dem, quod non facilè attenua-
 ri & dissolvi potest, sed fixum
 ibi jacet, & quasi incarceratum.
 Quando verò tractu temporis
 aqueæ & humidæ particulæ à ca-
 lore & spiritibus auferuntur,
 portiones terrestres & salinæ
 concentratæ propius ad invicem
 accedunt, & immediatè conti-
 guæ factæ sibi mutuò adhære-
 scunt, ac adeò tandem concre-
 scunt, ut calcem illam sive to-
 phaceam materiam producant,
 quæ in nonnullis Arthriticis ob-
 servatur. Et sicut coagulum,
 quod per acido-austerum potest
 produci, aptum videtur ad con-
 cretum hujus naturæ constituen-
 dum, ita materiæ tophaceæ co-
 lor coaguli hujus colori respon-
 det, ut utraque eodem modo
 generata videatur.

Cur manus & pedes frequentius hoc morbo corripiantur, perspicuè explicat Author noster Clopton Havers, dum l.c. ita ait: In manibus, ceu demonstravi, non tantum memoratu dignæ sunt glandulæ in omnibus earundem juncturis, sed tendiness etiam, qui ibi inferuntur, in specie tendines musculorum perforantium glandulas suas mucilaginosas habent, ut adeo natura opportunam occasionem in hisce partibus ad massam sanguinis depurandam habeat, eæque necessariò materiam morbificam recipere debeant, quando sanguis in circulatione suam eam iisdem obtrudit, & glandulæ ad illam separandam dispositæ sunt. Eadem plane observari possunt de scapula & genubus. At enim verò nullæ omnino partes adeò frequenter cum hoc

hoc conflictantur morbo, quam pedes, cujus quidem rei causa manifesta est; præterquam enim, quod plurimas glandulas mucilaginosas habeat in juncturis suis, & alias insuper circa tendines, qui ossibus eorundem inserti, uti v. gr. magna illa chorda, sive tendo musculorum pedum extendentium, & tendines musculorum perforantium, præter hoc, inquam, pedes sunt partes inferiores & pendulæ, ut adeò, sicut glandulæ illorum aptos illos reddunt, ad materiam morbificam recipiendam, ita eorum situatio cum conatu naturæ conspiret ad materiam illam deorsum propellendam. Hucusque verba Clariss. nostri Auctoris se extendunt, quem hunc in finem allegare placuit, quoniam tam succinctè & distinctè de morbo hoc scripsit, ut aliis palmam facilè præripiat, neque

necessarium hic autumo hæcenus recensitis plura addere ; nam quæ hic brevitatis tempore præterire cogimur , reperientur in mea Encyclopædia medica , ubi de causa hujus morbi tractatur , & evidenter docetur , quomodo ex glandulis & ductibus lymphaticis circa membranas & nervosas articulorum partes , seu ligamenta & tendines , veluti totidem cellulas , copiosè per arterias ferum acre , aliæque particulæ lixiviales vel acidæ , aliave materia peccans lympham inspissans & corrumpens fecernatur & deponatur , quæ sic circa articulos congesta corrodingo , vellicando vim suam exerere soleat. Cui si quædam solito acidiora , succi acidi recrementa accedant , quod tunc dolores perseverantes & fixi producantur ; nempe in quantum salia diversæ indolis commixta

val-

De PODAGRA. 81

valde agitantur, proinde à mutua particularum lucta & agitatione membranæ insigniter vellicatæ & divulsæ in distensiones valde dolorificas aguntur : nec dolores citius remittunt, quàm particulæ congestæ aut erumpant, aut mutua lucta subactæ, simul spiritus ab agitatione & orgasmo acquiescant.

C A P. V.

§. I.

Jam & ipsius lactis proprietates erant examinandæ, & quomodo tam mirabiles ad malum hoc tam mitigandum, quàm profligandum, vires possideat, inquirendum restat. Sunt ergo primo quidam, uti Silviani, qui pro defendenda sua assertione : Lac generari ex sanguine, hoc suum producunt argumentum, quo ostendere volunt,

D 5

chy-

82 TRACTATUS

chylum, qui est lactei coloris, beneficio alcali mutari in sanguinem, & sanguinem beneficio acidi iterum abire in lac, uti id Celeberr. *Junckenius* in Chym, optimè annotavit, v. gr. quando lac in sanguinem mutari autumant.

℞ *Lactis recent.* ℥℥

Sal. tartar. reverber. ℥j.

Misce & in olla capaci horæ ferè quadrantis spatio, quo lac abit in colorem rubicundum sanguineum, innatantibus in superficie quasi fibris cremore conflatis. Quando sanguis in lac reduci debet, tunc

℞ sanguin. præcedent. ex lacte generati q. v. instilla guttatim acetum, & videbis statim sanguinem mutari in lac. In experimento primo dicunt, sulphur crudum chyli per alcali exaltari in sulphur rubicundum. In secundo exaltans alcali deprimi
per

per acidum , unde sulphur pristinum suum colorem , nempe album , in lacte recuperet. Verum recte in dubium vocat experimentum hoc supralaudatus Juncken. dum scribit: Experimentum hoc admodum dubiam reddit rem; quomodo enim sulphur crudum chyli, ut vocant, tam brevi tempore , & debili naturali calore, beneficio alcali, ceu contrario, mutari queat in sanguinem, & sanguis rursus crebris circulationibus exaltatus ope acidi abire in lac , durum videtur creditu. Tempus enim requiritur , quo chylus in perfectum sanguinem , & sanguis rursus abeat in lac ; cum tamen videamus , nutrices deficiente lacte, post partum subito lac sentire in mammis.

§. 2.

Antequam autem ipsam lactis substantiam ritè examinemus ,

neceſſum erit , quædam circa
ipſius generationem præmittere ,
veritati ergo conſentaneum vi-
detur , chylum in vaſa ſua la-
ctea receptum , tandemque ſan-
guini permixtum , nuſquam fere
eadem facie iterum dimitti , ni-
ſi in muliere partus tempore jam
imminente , ubi copioſe per ſur-
culos arteriarum , per glandu-
las mammarum conglomeratas
ſeparatur ; evidens enim magna
convenientia lactis ac chyli eſt ;
(Chylus enim in hoc convenit ,
quatenus conſtat ex aquoſo ,
limpido & gelatiſo humore ,
& innatantibus ei globulis pin-
guibus , non rubris quidem ,
ſed pellucidis , & plurimum ma-
gnitudine & rotunditate inter ſe
diſtinctis : cur autem continuò
albus appareat , globulis oleoſis
aqueis leviter commixtis , ut ſic
plurimæ bullulæ politiffimæ inde
exoriantur , quæ radios lumi-
nis

nis secundum lineam rectam
 quaquaversum reflectunt, sicque
 sensum coloris albicantis pro-
 ducunt, adscribendum est, pa-
 riter uti observamus, quando
 emulsiones è feminibus pingui-
 oribus conficimus, aut si essen-
 tias resinosas aquæ limpidæ
 instillamus, aut quando olea
 cum aqueis confunduntur, &
 bene agitantur; sic enim parti-
 culæ aquæ numerosissimis oleo-
 sis particulis intricatæ ejusmodi
 superficiem, talem colorem cau-
 santem, acquirunt. Confer de
 hisce *Bergeri* tractat. de natura
 humana. Lac enim limpham
 esse pinguiorem aut chylum cum
 sanguine mammis adductum,
 absque illo intra harum glandu-
 las secretum, inque earum al-
 veos lactiferos depositum, jam
 à Celeberr. *Bohno*, plurimis-
 que aliis probatum est: quomo-
 do autem per mammas separe-

tur, eleganter explicat *Bergerus*, dum sic inquit: Universalis fororiorantium mammarum moles variis arteriarum propaginibus, præcipue autem thoracis, & illis, quæ ex subclaviis oriundæ, mammariæ dicuntur, iisdemque appensis sacculis ovalibus, sive folliculis glandulosis, atque ex his productis tubulis & vasculis lacteis, ad papillam abeuntibus, extuberat, quo ex advecto per arterias sanguine portio lymphæ pinguior & chylosa in istis glandularum canaliculis, recedente interim per venas, vasaque lymphatica sanguinis massa, non separetur tantum ac recipiatur, sed etiam colligatur & asserve-
tur. Nam hæc vascula lactea, ubi radicibus tenuissimis ex arteriis exierunt, in varios deinde trunculos confluunt, qui per glandulosam areolæ expansionem progredientes, multis ana-
sto-

stomofibus coëunt, & modo ducti magis, modo iterum coarctati cellularum instar & cisternularum lac secretum, adductumque à radicibus colligunt, & quo sufficiens semper infanti alimentum adsit, asservant. Cæterum uti chylus nulla præcipitatione, seu nuda tantum transcolatione: quemadmodum enim femina chylosa lactescentia cum aqua contusa per linteum subtile lac aliis quicquiliis immixtum, facili negotio transfundunt, & farina, ceu feminum emulsio, sicca facile mediante incerniculo separatur à mola à furfuribus, sine separatis alterius, seu præcipitantis interven-
tu, pariter succus chylosus, mediante menstruo, è cibus prole-
ctus, & recrementis alimentorum adhuc permixtus, levi pressu, sive motu intestinorum peristaltico transcolatur per orificiola
laqueo-

lacteorum in intestina hiantia ,
 inque massam sanguineam ulter-
 rius ablegandus , uti notavit
Buxbaumius , ità pariter lactis
 materia per arteriolas arteriola-
 rum in glandulis mammarum
 conglomeratis nuda tantum
 transcolatione & separatione
 perficitur.

§ 3.

Glandulas has mammarum
 conglomeratas vasculorum mi-
 nimorum esse compagem , du-
 ctusque earum arteriosos cum
 excretoriis canaliculos compo-
 nere continuos , dictasque glan-
 dulas originem suam debere ar-
 teriis , & præsertim tenuissimis
 illarum furculis jam dudum com-
 probavit *Nuckius* : interim arte-
 riæ illæ , quæ glandulosam mam-
 marum substantiam ingrediun-
 tur , & glandularum ima con-
 stituunt , omnem ferè fugiunt
 oculorum aciem , nemoque illa-
 rum

rum terminum facile inventurus est, nisi tincturam quandam tenuissimam, paucissimis inter Anatomicos, uti *Nuckius* refert, cognitam in vas injiciat arteriosum, cujus particulæ eò usque propelli possunt, ut vasorum galactiferorum, sive tubulorum lactiferorum subeant canaliculos, ad oculum conspicuos. Laudatus denique *Nuckius*, ut totum hocce negotium feliciter cum successu absolveret, aliud experimentum non minus jucundum, quam utile instituit. Papillam videns variis foraminibus totidem ductibus excretoriis perviam, eandem cum annexa mamma compressit, omnemque liquorem lacteum comprimendo expulit, ex iisdemque unum ex magis patentibus sibi selegit, in quem Mercurium eâ qua potuit dexteritate injecit, & statim jucundo plane spectaculo observavit,

vavit, non tantum ductus galactiferos sive lacteos, ramorum arborum in modum expansos, distincte repleri, sed unum atque alterum ex hisce ductibus minoribus eo usque mercurium admisisse, ut in vascula arteriosa dictis lacteis continua transferit.

§. 4.

Ex hisce ergo liquido constare arbitramur, ductus hosce lactiferos valvulis esse destitutos; alias enim liquorem & mercurium injectum excluderent, quamvis & hoc frequentissime observetur peculiare, vasculorum dictorum quædam variis in locis angustata, & arctiora liquori injecto quodammodo obstare, quod tamen à valvulis non dependet, sed substantiæ mammæ adiposæ duriusculæ, qua tubuli galactiferi nimium aliquando comprimuntur, ad-

scri-

scribendum. Ex his porrò constat immediata ductuum lactiferorum cum tenuissimis arteriis, ex quibus glandulæ mammarum ut plurimum constant, mutua inosculatio, ut sic sanguis arteriosus nuda saltem transcolatione & secretionem particulas chylosas & serosas pressione quadam & impulsu in dictos ductus galactiferos propellat, & ibi secernat. Exactiorem qui horum ductuum descriptionem desiderat, Clariss. *Nuckium* adeat, qui in *Adenographia* sua curiosa illos exactè & perspicuè descripsit.

§. 5.

Jam examinandum restat, ex quibus præsertim partibus lac componatur, quas triplices hætenus esse innotuit. Prima constat ex substantia pingui, butyrosa, oleosa & sulphurea. Secunda est caseosa, terrestris & limo-

mosa quodammodo salina. Tertia est vehiculum harum nempe ferosa, quæ aquea est cum admixtione salium nitrosarum; sed non in omnium animalium lacte eadem est harum partium ratio; illud enim secundum animalium species maximè differt: ut autem ejus differentia eò clarius pateat, quorundam animalium lac ergo recensere placet. Bubalum ergò maxime nobis est in usu cibario, crassum est & pingue, eique plus materiæ butyraceæ inest, quàm aliorum animalium lacti, quocirca etiam magis nutrit, & corporibus humanis magis convenit. Ovillum terrestrium seu caseosæ substantiæ plus continet. Lac caprinum medio modo se habet, nisi quod magis turgeat fero salino nitroso, & nitro volatiliori, unde teste *Etmullero* omnes vires in gradu eminentiori obtinet, quæ
fero

fero lactis vaccini adscribuntur, in specie autem pro æstu compescendo & antiscorbutico laudatur. Asininum post humanum omnium est tenuissimum. Cæterorum animalium lac, utpote quodvis in usum ducitur, describere superfedemus.

§. 6.

Quamlibet autem lactis partem proprios suos edere effectus, manifestum est; pinguis enim, ex qua butyrum fit, præservat a calculo, unde ratio patet, cur calculus humanus destillatus tam parum præbeat olei, hinc credimus, quando particulæ oleosæ non iusta quantitate sanguini accedunt, ac ritè cum cæteris commiscentur, quod tunc calculus facile in renibus & vesica produci possit, obque id ratio in promptu est, quare omnia fere oleosa, uti oleum amygd. dulc. copiose haustum
à cal-

à calculo præservet. Oleosæ enim particulæ, teste *Frider. Hofmanno*, Amico nostro singulari, in notis suis ad *Poterium*, ramis suis impediunt, quo minus arctè spicula salina coire queant in durum corpus: Compertum enim ex Chymicis est, oleum resistere crystallisationi; hinc nonnulli, ut elegantes crystallos acquirant, addunt lixivio salino spiritum vini rectificatum, ut ille particulas oleosas absorbeat. Hac intentione etiam impediunt, ne particulæ terrestriores præcipitari, articulorumque membranæ materia quadam calciformi repleari, & sic tophi produci queant. Sic mediante lacte caprino *Potterius* l. c. mulierem quandam 60. annorum, quæ macie incredibili confecta erat, obque virium imbecillitatem vix dolorem sentiebat, antequam simul

tri-

trimestri toto insigni marasmo cum lenta febris ac calculo correpta fuerat, in integrum restituit, & omnes hosce morbos complicatos sustulit, dum exhibuit lac caprinum quotidie cum saccharo albo pulverisato. Primis diebus ℥iv. tantum exhibebantur; sensim augebatur quantitas, & ad ℥viii usque. Sub finem dierum XV. excrevit nonnullos calculos oblongos & præduros, à quo confestim sana evasit: perseverabat in dicti lactis usu ad mensem, quo tempore depulsus est marcor, recessit febris, & appetitus rediit, vivit ab hac cura sana & vegeta, agens modo 68. ætatis annum. Quamvis autem in hoc casu particulæ sanguinis oleosæ ad vias lubricandas multum contulerint, interim & ipsius lactis caprini serum, sale abstersivo nitroso gaudens, crassiores humores

res

res fudisse, ac partes nervosas membranaceas, ad calculos hominibus emittendos, irritasse, veritatem consentaneum est; hinc post lactis copiosum assumptum sæpe non tantum urinas tenues & aquosissimas, verum & largiores observamus. Pinguis insuper hæc lactis substantia lubricat alvum, & dolores lenit, resistit etiam venenis corrosivis assumptis, dum rigida & acria venenorum spicula oblinat & inviscat. Hinc nonnulli Empyrici, ut panacearum suarum vires, quæ tamen plerumque nullæ sunt, plebi superstitiosæ demonstrent, assumpto prius copioso butyro, aut oleo amygd. dulc. vel olivarum securè venena varia, uti mercurium sublimatum, imò nonnunquam ipsam arsenicum assumunt, absque ullo quandoque singulari incommodo, & postmodum eorum quisquillas coram

populo aflumentes incautorum
 marsupia emungunt. Imò solum
 lac copiose aflumtum veneno-
 rum aflumtorum vires infringe-
 re, laudatus Poterius in mulie-
 re quadam expertus est ; illa
 enim , dum æstivis diebus in-
 exhausta siti premeretur, aquam
 fortem pro vino incaute bibit ,
 illam, adhibitis simul aliis me-
 dicamentis , exhibito mane la-
 cte vaccino chalibeato cum ceræ
 flavæ ʒi pauxillo nucis moscha-
 tæ & terræ lemnix addito , à
 morte liberavit , Conf. Tulp.
 obs. 144. c. 2. ita quoque auri-
 fabri , quando mercurium &
 antimonium tractant , frustum
 panis copioso butyro, aut jus-
 cula pinguiora aflumunt, ne ab
 ejusmodi effluviis lædantur. Lac
 insuper ratione particularum
 suarum pinguium, est alimentum
 optimum, temperatum, dulce
 & egregium nutritivum. Hinc

E . con-

98 TRACTATUS

contra Tabem , Atrophiam
Phthysin nil melius est , quam
lac. Optimè insuper ratione
harum particularum tempera-
quamlibet corporis acrimoniam
unde maxime convenit illis , qui
exulceratione renum laborant
& ipsis scorbuticis , præsertim
si succus nasturtii , cochleariæ
vel alia antiscorbutica ipsi ad-
misceantur , & duobus horis an-
te cibum assumatur. Mirabili-
ter prodest in dysenteria , ubi
magna acrimonia in primis viis.
frequens lactis usus est conve-
nientissimus , præprimis quando
absorbentia præmissa fuerint.
Hac ratione quoque oculorum
lenire dolores videtur , quam-
vis hic lactis pars serosa ad di-
luenda salia multum quoque
conferre videatur , imò eandem
ob causam in aurium doloribus
& tinnitu præsertim muliebri
tepede instillatum convenientis-
simum est.

Quum

Quum ergo constet, lacratione harum particularum oleosarum & pinguium, in dictis morbis mitigandis & expellendis tam egregie convenire; non dubitandum, & illud pari ratione frequenter in Arthritide exhibitum, particulas salinas aufteras, & rigidas scindentes oblinire, & mediantibus copiosissimis serosis particulis dividere, invertere, & per transpirationem, urinam, vel ubi via patet eliminare; salia enim (uti bene monet Celeberr. Waldschmidius noster) hoc in morbo prædominari, vel ex solo illo molestissimo pruritu, in parte detumente, declinante jam paroxismo percepto, patet, qualis sæpiissime in pluribus observatur, quoniam sal volatile humoris serosi ibidem insensibiliter evanescens, cutaneas partes

laceffit ; fale interim fixo una cum craffiore ac pituitofiore humore, qui difcuti non poterat, in tophos abeunte. Sic quandoque veficatoriorum ufu effufum summæ corrofivæ indolis liquorem obfervavimus in Arthriticis.

§. VIII.

Jam & fecundam lactis partem effentialem, quam cafeofam, terreftrem & paulo falinam diximus, examinabimus, non autem in hac fumus fententia, quafi mediante hac lactis parte acidum ventriculi, quod revera in ftatu naturali nullum, confortetur, magis enim fic procul dubio noceret; quamvis autem certum fit, cafeos plerumque acidum fpirare, ætateque acriores reddi, ubi tamen fciendum, illas particulas in lac præcipitatas, ex quibus cafei conficiuntur, longe aliter fe habere quando

do

do in chylo & lacte sunt, quam si extra sua vasa per tempus aëri liberiori exponantur; salia enim, quæ antea erant quasi media & nitrosa, & aliquantulum volatilia cum oleosis sulphureis ac terrestribus particulis motu quodam intestino invicem agitata; (quæ cum in corpore lacti & chylo permixta erant, mediante motu progressivo magis disunita ac exigua, particulisque nempe serosis & pinguibus intertexta salium quadantenus volatiliam naturam continuo servantia, neque tempus aut mora ipsis in statu naturali concessa, ut cessante motu progressivo coirent, aliaque salia nova producerent) magis complicantur & rigidiora evadunt; quod autem lac per tempus calori expositum acescat, hoc motui particularum intestino, ubi salia antea magis tenuia & quodammodo

nitrosa oleosis intermixta, mediante copioso ætheris influxu, & aëris liberioris accessu arctius conjunguntur, & figuram suam & nexum naturalem deferere coguntur, magisque rigida & ponderosa evadunt, moleculas leviores gelatinosas & terrestres sic facile præcipitant; suum autem symbolum hic multum contribuere aërem, vel inde conjiciendum, quoniam ille solus in corporibus quibusdam salia acida notabili copia producit, uti hoc liquido apparet in alumine in igne aperto calcinato, quod intra breve temporis spatium aëri liberiori expositum ratione ponderis duplo augetur, ita ut notabilis salis acidi aluminosi quantitas extrahi queat; Cur autem in ipsis mammis lac quoque nonnunquam coaguletur, vel ab acrimonia sanguinis acida, vel ab impedito lactis motu progressivo,

fivo, & quorundam tubulorum galactiferorum obstructione provenire solet, nullo etenim hactenus argumento constat lac sanum statim emulctum continere acidum. Qualiter autem quoque hæc lactis pars suum symbolum afferat, his paucis accipe. Uti ergo jam docuimus in ipso lacte naturaliter se habente nullum acidum deprehendi posse, quamvis illud diu calori & aëri expositum, mediante quodam motu intestino & fermentatione aliquali sensum aciditatis acquirat, quod tamen ceu novum productum ad statum lactis naturalem minimè applicandum, hinc & ipsius lactis caseosæ particulæ, quæ lacti in corpore insunt, & improprie tales à nobis vocantur, multum quantum differunt ab illis, quæ extra corpus casei materiam præbent; nam illæ in corpore de-

gentes specie molecularum terrestrium, subtilissimarum gelatinosarum in lacte, & chylo, & sanguine versantur, justamque lacti consistentiam conciliant, particulas oleosas, pingues & serosas lubentissimè arripiunt, cumque illis, si justo motu progressivo urgeantur, lac in sua mixtura & crasi conservant, efficiuntque ut lac tanquam liquor magis crassus lentius per suos ductus galactiferos propellatur.

§. IX.

Quomodo autem & hæc lactis pars tam in Arthritide, quàm aliis morbis scorbuticis conferat, quæri possit, utilitatem autem præstat in dictis affectibus, quoniam partes lubricosæ, limosæ & quodammodo terrestres sunt, hinc acrimoniam humorum blande temperant, imbibunt ac abripiunt, unde

unde rationem patere existimamus, cur, quando nutrices acida ingerunt, aut si colluvies humorum acriorum in primis viis, & massa sanguinea sit, cur tam promte lac corrumpatur; ejusmodi enim particulæ acrimonia imprægnantur, atque unâ cum cæteris lactis partibus in glandulis mammarum separantur, & omne lac tam coagulando, quam inspissando statim male afficiunt, aut aliquando à cæteris lacteis particulis secedentes, & ob nimiam crassitiem remanentes, in causa sunt, ut lac tandem prodiens nonnunquam aquosum ac limpidum appareat, adque nutritionem inutile reddatur.

§. X.

Tertia autem hujus lactis pars serosa partim ex aqueis, partim gelatinosis, & partim salinis nitrosis particulis constat, hinc

si lac extra corpus acescit & coagulatur, ut plurimum particulae feri gelatinosae paulo crassiores & terrestriores situm & motum suum deferunt, & privatis pinguioribus particulis ad plurimam partem magis arcte & invicem complicantur, inque substantiam caseosam, de qua supra egimus, abeunt: Seri autem virtutes potissimum particulis ejusdem aqueis & salino nitrosis abstersivis adscribimus; ratione enim harum particularum vim detergendi, consolidandi, acrimoniam humorum demulcendi & temperandi, alvi faeces & urinam provocandi obtinet, viscerum insuper obstructions, dum salia acria diluit, & nimis volatilia, mediantibus particulis nitrosis figit, tollit, ipsorumque exulcerationes sanat, sanguinisque acrimoniam corrigit, confert hinc magno-
pere

pere in nimio æstu febrili, & ob vim suam alexipharmacam in febribus malignis laudatur, ut adeò ipsius virtus, quam in Arthritide præstat, miranda minimè sit; nam, quoniam in Arthritide, præsertim fixa materia peccans, in canaliculis & interstitiis membranarum & glandularum mucilaginosarum hærens, admodum tenax, lenta, viscosa, acris & austera est, hinc particulæ lactis ferosæ facile per ipsos ductus & canaliculos, ubi materia peccans hæret, penetrant, atque partim mediantibus particulis aqueis salia acria & humores stagnantes attenuant, imbibunt & secum abripiunt, tam per insensibilem transpirationem, quam per urinam, aut ubi viæ patent, eliminant, partim etiam salia feri nitrosis similia ejusmodi salia corrigunt & invertunt, ut

obtusiora & minutiora facta eo
facilius è corpore educi queant.
Hic iterum probe notandum
est, & ipsa feri salia se facile
aliis, ipsorum genio confor-
mia, associare, hinc ratione
animalium, alimentorum, vel
pastus sæpe differunt, lactique
varias qualitates conciliant;
hinc observatum est in capris,
si capræ herbis vescantur ca-
tharticis, puta Gratiola, Ti-
thymalo aut Scammonea, uti fit
in Syria & ejusmodi regionibus,
ubi tales herbæ frequenter cres-
cunt, quod tunc lac assumtum
alvum potenter purget. Sic &
crocus frequenter exhibitus lac
quoque suo odore, imo & co-
lore nonnunquam afficit.

§. II.

Hinc illi, qui lac in usum du-
cere cogitant, probe observent,
ut animal hoc subministrans bo-
nis & laudabilibus herbis spiri-
tuo-

tuosis & alimentosis nutriatur. Observatur enim si vaccæ æstate perfectis herbis ac spirituosissimis nutriantur, illas dulce magis ac perfectum præbere lac, quam si hyeme stramine & fœno pastæ fuerint. Cæterum hic minime necessarium judicamus, feri virtutes omnes, quas & in aliis morbis præstat, hic recensere, quoniam hæ Practicis sunt notissimæ. Sed adhuc annotari meretur, ipsas lactis partes essentielles, quas hæcenus separatim explicavimus, unitas, uti sunt in lacte & bene invicem commixtas, sane majori efficacia non modò salia & humores lentos, viscidos circa articulos morantes dissolvere, invertere, materiamque arthriticam eliminare, sed & insuper sanguini communicatas glandulis juncturarum mucilaginosissimis benignum suppeditare humorem, ut mu-

cila-

110 TRACTATUS

cilago blanda in dictis glandulis fecernatur , juncturarumque membranæ & tendines ejusmodi blandiori mucilagine humectatæ foveantur , ut eò promptius absque ullo incommodo functiones naturales & motus perfici queant, simulque membranæ , si vel nimium siccæ , aut tenaci quadam acri materia præternaturaliter complicatæ fuerint , ut variæ obstructions sic exortæ fuerint, laxentur adque pristinum vigorem remotis obstructions reducantur. Sed hic probe observandum quod in monito §. 2. cap. 2. annotavimus , ipsum lac non antea in usum vocandum , quam si acidum in primis viis , humoribusque corporis latens subactum , aut ita eliminatum & inversum antea per medicamenta absorbentia ac sanguinem depurantia , & per bonam diætam ad

De PODAGRA. III

notabile tempus præmissam correctum fuerit , ut nulla præpotera coagulatio aliudve incommodum inde timendum sit; sic enim nulla noxa accedet , sed certa curatio expectanda erit. Prudens enim Medicus in hunc finem adhibitus facili negotio corpus , si vigor partium nondum totaliter destructus sit, ad diætam hanc in usum vocandam disponere poterit, sed objiceret fortean aliquis , quoniam Arthritidis causa in sale quodam acido , humores circa articulos viscidiores & acriores reddente, consistat, hinc quamdiu quædam dispositio ad Arthritidem in massa sanguinea lateat , lac tutò , ad morbum hunc profligandum , in usum vocari non posse , ad quod respondemus , ipsam Arthritidis causam haud raro quoque in singulari acrimonia lixiviali ,
sal-

falsa & biliosa consistere, præsertim in personis sanguineis, ubi sæpe nullum acidum volatile, neque in primis viis, neque in sanguine observatur, vel si in primis viis acidum quoque penes ejusmodi personas adsit, per crebras circulationes ejusmodi salia acida sanguinis sali volatili adjunguntur, & in lixiviosa & biliosa abeunt; ubi autem acidi humores revera adsunt, observandum, ipsostantem per assumpta absorbentia alcalina, sanguinem depurantia, & bonam diætam ita corrigi, ut ex acidis quodammodo lixiviosa evadant, & salium mediorum naturam frequenter induant. Hinc observamus, quando præsertim alcalia & absorbentia tam internè quàm externè frequenter adhibeantur, dolores arthriticos (quoniam spicula acidorum solidiora infrin-

gun-

De PODAGRA. 113

guntur & immutantur) mitigari, ut hinc Willisii mixtura, quam in Arthritide externè calide applicandam suadet, sit excellentissima, nimirum solutio salis tartari & salis armoniaci in aqua fontana vel pluviali. Sic novi Amicum, qui in ejusmodi Arthritide linimento quodam calce viva confecto dolores miraculi instar sustulit, hinc pari ratione spirit. sal. armoniac. Camphor. spiritus atque oleum tartari solidum, imò ipsa urina egregie dolores mitigat. Ibi etiam conducunt spiritus cochlear. nasturt. sal. volat. C. C. succin. &c: Verum ubi humores Arthritidem causantes magis biliosi, lixiviosi corrosivi sunt, dicta remedia non tam bene conveniunt, sed potius præsertim volatilia & spirituosiora malum sæpe augment, inque illa potius conveniunt fixiora

114 TRACTATUS

xiora absorbentia nitrosa, imò aliquando oleosa & subacida præsertim externe. Uti balsamus sulphur. succinat. Balneum vel spiritus formicar. Lac ebutyratum acidum, muria halecum, succus lumbric. terrestr. cum vino expressus, utpote copioso sale nitroso turgidus, cataplasma ex mica panis triticei cum lacte dulci cocta, addito tantillo croci, item Bolus, terra sigillat. emplastri vel cataplasmatidis forma applicata, uti & internè decocta lignorum & multa alia absorbentia terrea. Arcanum in Podagra mitiganda & quandoque curanda ex auro &c. singulari modo chymicè à nostro primario Pharmacopæo Aulico Domino *Casparo Rheinboldo* paratum mira præstat, Experto crede Roberto. Idem remedium in Calculo vesicæ singulare est ad dolores

mi-

mitigandos & calculi concre-
tionem ulteriorem impedi-
dam. Veteres quoque ubi ejus-
modi humores peccârunt, lum-
bricos cum lacte subigerunt &
per linteum expressos feliciter
propinârunt. Per dicta enim
medicamenta salia nimis corro-
siva & volatilia invertuntur, fi-
guntur, & per urinam & sudo-
rem eliminantur.

§. XII.

Observandum porro Curam
hanc lacteam, quoniam ple-
rumque materia peccans circa
tendines & membranas nervo-
sas, & præprimis in glandulis
mucilaginosi hospitatur, &
non uno impetu ex tam augu-
stis cellulis & vasculis eliminari
pötest, diu esse continuandam
usque corpus à vitiosis humori-
bus plenarie repurgatum sit,
& quasi rejuvenescere incipiat,
lenia autem evacuantia ac la-
xan-

xantia , durante hac diæta lactea , interdum in usum vocanda esse , vel inde necessarium videtur , quoniam plerumque stomachus ac intestina in Arthriticis plerumque deprehenduntur debilia , ut sic non raro contingat lac assumptum quandoque ob tardiores chylicationem , motu quodam intestino vehementer agitari ac præcipitari , ut sic quædam saburra viscidior in primis viis , quando idoneo tempore medicamentis stomachum confortantibus , & lac ad coagulationem pronum corrigentibus malum hoc non præcavetur , hoc tamen notandum , quo leniora purgantia ac laxantia sunt , eo esse meliora , hinc omnium optimè convenit Rhabarbarum , quod non tantum evacuat , sed & tonum viscerum confortat.

§. XIII.

Lactis præstantiam non modò in Arthritide, sed & aliis morbis mirabilem esse, jam supra demonstravimus, quibus addimus quæ Cl. Emanuel König in Regno suo animali p. 276. f. III. habet, dum dicit: Sed quid dicendum de vi lactis medicamentosa non minus ac alimentaria, hæc quum constet ex vi aphrodisiaca (præsertim si æstate ejus ℥iiij. dentur cum sachari ℥i. piper. ʒ℥.) elucescit & altera in morbis alias summe rebellibus. Certe divini quid in lacte latet, ait Celeb. Wepferus in observ. Verzachæ, qui vidit Arthriticos quasi novos homines inde factos fuisse, symptomata quoque hypochondriaca & Nephritidem ablatam, sic ut illi legitimo ejus usu habitum firmiorem, colorem nitiorem, & vires robustiores acqui-

quisiverint , imò se nosse , refert in M. C. Decur. II. An. VIII. observ. LXVIII. Matronam Friburgensem , quæ unico lactis potu aliquot annos continuatò à terribilibus convulsionibus & suffocatione ab utero miraculose quasi penitus vindicata fuit ; nimirum lac egregie ob vim sulphuream temperantem , & nitrosalinam detergentem sanguinem acriorem & acidiorum dulcificat , unde & imprimis cremor ejus , ac inde paratum butyrum est egregium anodynum ; ille enim cum saccharo Saturni subactus in Cancro acidum corrosivum , hoc verò in Diarrhæa calide epotum acre vellicans mox mitigat , doloresque ac tormina fluxusque mox sedat & sistit , imò externe illitum calculi dolores ejusque in vesicam propulsionem juvat , si digitis apte combinatis quasi calculus in-

De PODAGRA. II,

illis teneatur, à veteribus in regione renum incipiendo versus vesicam patiens fricetur. Unde & Daniel Ludovicus haud veretur asserere, butyrum tum per se, tum aliis convenientibus alteratum plus præstare quàm omnia Officinarum unguenta, & olea composita. In Phthysi & Febri Hæctica quantum valeat cura lactis, norunt experti. In Erysipelate radicitus expellenda lactis ℞. j. cui flores sambuci ad manip. i. incocti per novem dies Maji exhibita, suadetur à Solenandro & laudato König. In totali contractura post toties recurrentes arthriticos morbos quantum valuerit, in Quæstore thermis ac plurima remediorum farragine defatigato videre est apud Tackium, qui id sacharo & ovi contentis temperatum ei propinavit. Exemplum etiam Epilepsiæ hypochon-

chondriacæ curatæ lacte vaccino
ad ℥iij. in quo saponis Hisp. al-
biss. 3ß. soluta erat, singulo ma-
ne hausto reperire est in Eph.
Cur. An. X. Obs. LXXXV..
quo remedio alios multos Ictē-
ricos se curasse refert Sylvius
prax. med. lib. 1. cap. 46. Lac.,
quod asterisco notandum est,
mihi quoque fluxum hæmor-
rhoidalem cum euphoria exci-
tavit.

CAPUT VI.

§. I.

Antequam finem hisce impo-
nimus rationem reddere cona-
bimur, cur quidam hac cura
sanati per plures annos ab Ar-
thritide immunes viventes, cer-
tis quibusdam anni temporibus,
præsertim variantibus tempesta-
tibus vel eo tempore, quo an-
tea Arthritide corripiebantur,
quos-

quosdam debiles & obscuros dolores vix sensibiles, & post le-
nem ambulationem statim ces-
santes, circa juncturas & alia
membra, quæ ordinariò Arthri-
tis antea invadere solebat, per-
cipiant. Quod inde evenire exi-
stimamus, quoniam sanguis &
humores ab aëre & æthere præ-
ternaturaliter influente quadam-
modo condensantur, hinc pro-
cul dubio humores paulò crassio-
res in glandulis mucilaginosi
separati membranas leviter quo-
dammodo distendunt: quoniam
autem non tam acrimonia ali-
qua, quàm singulari quadam
turgescencia, & leviori crassitie
peccant, hinc dolorem vix sen-
silem producant, qui dolor post
leviorem ambulationem. in qua
sanguis iterum celerius movetur,
statim, iterum cessat.

§. II.

Denique necessarium duxi quorundam objectiones, qui lac in Arthritide tanquam summe noxium rejiciunt, hic proponere & solvere. Primò enim dicunt, quamvis teste experientiâ, quibusdam, qui exulantibus cæteris omnibus, excepto saltem pane non acido, strictè se diætæ huic lacteæ adstrinxerint, profuisset: quamprimum autem ad sanorum diætam, utut lenem mittemque sese receperint, qui huic insueverunt, Podagram confestim revertere, ac pejus longe quam antehac ægrotos vexare: labefactatis enim hac methodo naturæ principiis ægrotos jam morbo pendendo magis impares reddi, unde & postea periculosius & diuturnius infestare. Verum enim verò si rationi pariter ac experientiæ fides sit habenda, rem longe aliter se habere obser-

fervare licet; nam teste ipsa experientia, uti jam supra sufficienter demonstravimus, non modò plures divino hoc remedio per plures annos ab Arthritide liberatos fuisse, sed & uti in Nobilissimis Viris adhuc viventibus, & optime se habentibus, Hagæ Comitum nunc habitantibus, nimirum *Marchione de Bougi*, *Domino de Chamar*, & *Domino Consiliario de Talo*, (uti in epistola, quam hunc in finem hic publicare placuit, cernere licet) observatum illos exacto diætæ hujus lactææ tempore, varia alimenta, uti antea solebant, assumsisse, & cum illorum amicis convivasse absque ullo incommodo, jam per plures annos, si *Marchionem de Bougi* saltem excipias, qui spatio novem vel decem annorum bis vel ter Arthritide correptus fuit (ob excessum fortasse rerum non naturalium)

fanos vixisse, quoad rationem
 constat, quò facilius alimenta
 in bonum chylum commutantur,
 ac sanguini iusta quantitate
 communicantur eò meliores ac
 laudabiliores progigni spiritus,
 ac sic per consequens partium
 vigor restituitur & augetur, lac
 autem talia præstare, non modò
 vis ejusdem aphrodisiaca testa-
 tur, sed & illi, quorum diæta
 potissimum (uti rustici plurimi
 in Helvetia) in aqua & lactici-
 niis consistit, comprobare vi-
 dentur; illi enim carnivoras &
 alias gentes deliciis deditas ro-
 bore, magnitudine corporis &
 sanitate, floridoque faciei co-
 lore mirum quantum plerumque
 vincunt, neque facile unum ex
 illis Arthritide, Malo hypochon-
 driaco, Scorbuto aliisque mor-
 bis laborare deprehendes.

Si objicere placeret, cur Arthritici præsertim primis diætæ lacteæ mensibus à lacte frequenter hausto debilitatem stomachi cæterorumque membrorum sentire soleant, ut nonnunquam opus habeant stomachica & medicamenta confortativa assumere, sed ratio hujus rei evidens erit, modò consideremus in ipsis Arthriticis ventriculi & intestinorum glandulas succum gasticum & intestinalem continuò fundentes, à materia quadam viscida partim obstructas & oblinitas esse, ut non nisi subtilissimis humoribus liquidioribus introitum in poros concedant, hinc lactis aqueæ particulæ cum paucis oleosis nutritiis poros & canaliculos ventriculi subeunt, inque chylum aquosum pinguioribus lactis particulis, ea qua decet quantitate,

non imprægnatum abeunt, hinc Chylus in sanguinem delatus, utpote particulis nutritivis par-
cè imbutus, sufficiente nutrimen-
to partibus non prospiciens, iif-
dem aliqualem conciliat languo-
rem & debilitatem, particulæ au-
tem lactis crassiores forma fæcum
per alvum rejiciuntur, postquam
autem ipsæ aqueæ lactis particu-
læ copiosæ (quamvis ob particu-
las pinguiore parce ipsis admix-
tas, initio non tam stabile nutri-
mentum partibus adduxerint)
repetitis sæpe vicibus massam
sanguineam ingressæ fuerunt,
saliaque in massa sanguinea cor-
rosiva humores coagulantia re-
solverunt, imbiberunt, inverte-
runt, perque sudores & urinam
eliminaverunt, tunc sensim ac
sensim humores illi, qui in glan-
dulis separantur, & ad conco-
ctionem & alimentorum digesti-
onem concurrunt, uti saliva,
suc-

succus ventriculi gastricus, succus intestinalis, bilis, succus pancreaticus, tenuiores evadunt, atque glandularum canaliculi & pori aptiores redduntur, non modo lactis substantiam aqueam, sed & ad plurimam partem ipsius substantiam oleosam nutritiam recipiendi, inque chylum laudabilissimum commutandi. Cur autem, si Arthritici alimenta sua ordinaria assumunt, non eodem quoque modo debilitentur, in causa est, non modò quoniam ejusmodi ciborum particulæ per longam consuetudinem glandularum ventriculi & intestinorum poris magis sunt conformes, sed præsertim, quoniam ejusmodi cibi crassiores & ponderosiores existunt, ut hinc pars illorum ima chylosa singulari quadam vi ab incumbenribus aliis in dictos poros protrudatur, ad quod simul concurrit singularis quædam

acrimonia, quâ ventriculi tuni-
 nicæ vellicatæ, quasi impetu par-
 tes chylosas segregant, lac au-
 tem, quod lenius premit, non
 tam facile porulos viscoso humo-
 re turgidos intrat, sed potius
 sensim atque sensim se insinuat,
 in quantum tubuli, qui adhuc
 aperti sunt, à mucoque crassiori
 quodammodo liberati ingressum
 permittunt. Si tamen tonus vis-
 cerum naturaliter se habeat, pri-
 mæque viæ nullo acido aut vis-
 cidis humoribus inquinatæ fue-
 rint, lac longe majori facilitate,
 ob majorem convenientiam,
 quam cum chylo habet, in chy-
 lum transmutatur, corpus nutrit
 ac confortat, quam ulla alia ali-
 menta, quæ diuturniori mora in
 chylum transmutantur, præsertim
 si aliquantulum panis levioris tri-
 ticei nullo fermento inquinati,
 unâ simul frequenter assumatur;
 sic enim partes lacteæ pondero-
 sio-

fiores factæ facilius vasa lactea subintrant, atque solidum alimentum fibris subministrant, vigorque partium mirum quantum restauratur, atque nullo modo hac methodo naturæ principia labefactantur.

§. IV.

Cum autem jam suprà experientia comprobaverimus, hoc veritati minime consentaneum esse, Arthriticos hac methodo curatos, post curationem & absolutam diætam lacteam iterum alios cibos assumentes, statim recidivam, & quidem majori vehementia, quam antea sustinere. Interim minime negamus, recidivam facili negotio, & quidem vehementiorem iterum accedere posse, quando quis enormes circa diætam & animi passiones committit errores, nimirum si quis incipiat indulgere cibis acidis, fumo induratis, flatulentis

& malæ concoctionis, vinumque acidum & nimis generosum frequenter hauriat, Venerique animique passionibus, ut iræ, tristitiæque nimium iterum deditus fuerit, sique quis frequenter frigori & pluviis se exponat; sic enim procul dubio morbus reaccedet, & miserrimum inobedientem patientem in manifestam præcipitabit perniciem. Necessarium ergo erit, alimenta laudabilem succum cum lacte quasi analogiam habentem subministrantia comedere, & omne acidum, & nimium falsum angue pejus vitare. Quamvis autem constet, quosdam & hoc modo curatos absque ulla singulari noxa, & morbi hujus recidiva gulæ indulgisse, præstantius autem esse judicamus, quoniam ejusmodi audacia non semper felicem obtinet eventum, paulò moderatius vivere, quod facili modo patiens

tiens faciet, si in mentem revo-
cet magnos & inexorabiles an-
tea perpeſſos dolores, nulla sæ-
pe arte leniendos.

§. V.

Cur autem tamdiu homo me-
diante hac cura lactea ab Arthri-
tide immunis per plures annos
vivere poſſit; etſi poſtea iterum
alia alimenta, poſtquam quoli-
bet mane quantitatem aliquam
lactis calidi aſſumſit, come-
dat. Hoc inde provenire exiſti-
mamus, quoniam lac diu tem-
pore curæ lacteæ hauſtum ferè
omnem acrimoniam ſanguinis
& humorum Arthritidem cau-
ſantem vel immutavit, vel eli-
minavit, & membranas fibraf-
que laxiores reddidit, ut humores
facilius per eas circulare poſſint,
hinc non tam facile ſalia acida
de novo congregantur, mem-
branis que implicantur, Arthriti-
demque cauſant, præſertim ſi bo-

næ notæ cibi semper assumantur,
 & lac ad certam quantitatem sin-
 gulo die mane hauriatur, sicque
 ob copiosas particulas oleosas
 pinguiiores & blandiores serofas-
 que salibus sese conjungendi; &
 acida & acria evadendi occasio
 præciditur, ut sic vigor corporis
 diu salvus permanere possit. Non
 dubito me præteriisse adhuc alia
 dubia, quæ curæ huic lactææ con-
 trariantur, sed & illa vel ita e-
 runt comparata, ut ea hætenus
 dictis facile removeri possint, &
 utilitas divini hujus remedii vin-
 dicari queat, ut hinc levioribus
 quibusdam dubiis præter necessi-
 tatem immorari minimè necessa-
 rium duxerimus, nisi quod adda-
 mus, quosdam ab jusculis ave-
 naceis & aqua frequenter adhi-
 bitis eandem sperare Podagræ
 mitigationem & cessationem.
 Quoad aquam experientia con-
 stat, prouti annotavit Poterius
 &

& Celeberr. ipsius commendator
Fr: Hofmannus, qui p. 390. in
annotat. ad Poterium, aquam
nonnunquam laudabilem in pro-
fliganda Arthritide locasse ope-
ram, exemplo probat, dum in-
quit. Cum Arthriticorum natu-
ra fermè salifica sit, non melior
potus ipsis conducit, quam pu-
ra aqua, sincera tamen & levis,
quæ facile invenit vias per sudo-
rem & urinam. Talis copiosius
hausta diluit, & eluit salia pere-
grina microcosmica, & fluidos
succos efficit. Vidimus hinc a-
quis dictis salubribus, quæ pri-
mum scaturire cœperunt, & sæ-
pius nil nisi aquæ fontanæ sunt,
leviores tamen & subtiliores, cu-
ratos perfectè Arthriticos, & con-
tractura spasmodica partium la-
borantes; si enim in largissi-
ma quantitate hauserint istas.
Et meretur hic notari singu-
lare exemplum cujusdam viri,
qui

qui per novem annos pedum & manuum laboravit contractura, ex febre tertia perperam curata. Hic aquam nostram salubrem, quæ optima aqua est, & vitriolo volatili, pauco tamen, imbuta, hausit continuò & sedecim fermè mensuras; & quidem ultra mensuram. Urinam excrevit copiosissimam, & successive tam manus quàm pedes reliquit contractura, ita ut commode ambulare & manibus prehendere poterit, maxima cum hominum, quibus ejus status prior cognitus fuit, admiratione, ut adeò ex hac historia pateat, copiam aquarum non nocere, sed illam potius maximam vim pressione sua in deobstruendis viis obtinere. Sic novimus quendam Podagricum, qui semper cerevisiam calidam bibit cum maximo levamine; sic & Chynenses potum calidum semper bibentes ferè nunquam Podagra laboro-

borant , adeò ut ex his eluceat
& esse adhuc alia , quæ fluxili-
tate sua obstructions referant &
humorum acrimoniam tempe-
rant : an autem hisce remediis
causa Arthritidis , uti mediante
lacte fit , tam diu eliminari , &
convenienter sanari queat , de
hoc valde dubitamus. Aqua enim
nonnunquam nimia quantitate
hausta , quoniam particulis aliis
nutrititiis non imbuta est , tonum
viscerum multum debilitat , ca-
loremque naturalem imminuit ,
quamvis & illa circumspecte ad-
hibita in variis morbis , ab acri-
monia humorum nimia exortis ,
efficaciam suam eximiam haud
rarò ostendat.

I N D E X.

- A**cidum in Arthriticis corrigendum. p. 21.
 §. 1.
 Aqua Arthriticis est proficua. p. 131. §. 5.
 Arthritidis causa p. 40. §. 2. p. 52. §. 2.
 Arthritici curati. p. 2. §. 2. p. 35. §. 1. cur cer-
 tis temporibus dolores sentiant. p. 120. §. 1.
 Arthritis pedes & manus primò invadit.
 p. 67. §. 4. p. 73. §. 8.
 Cur per paroxysmos redeat. p. 68. §. 5.
 Arthritidis differentia. p. 70. §. 6.
 Arthritis Vaga. p. 71. & 72. §. 7 Fixa. p. 73. §. 8
 Animi pathemata sunt vitanda. p. 18. §. 1.
 Authores qui de lactis usu scripserunt. p. 2. §. 2.
 Calor quì temperandus. p. 32. §. 9.
 Calculosi Arthritidi sunt obnoxii. p. 62. §. 2.
 Cibi nocivi. p. 33. §. 11.
 Diarrhæa quomodo curanda. p. 31. §. 8.
 Diata Arthriticis observanda. p. 18. §. 1.
 Epistola de Podagra curata. p. 6. §. 2.
 Febrilis horror. p. 68. §. 5.
 Fructus refrigerantes nocent. p. 24. §. 4.
 Galactiferi ductus arteriis sunt continui. p.
 88. §. 3. Valvulis sunt distributi. p. 89. §. 4.
 Glandularum mucilaginosarum structura.
 p. 44. §. 3. Vasa sanguinea. p. 46. §. 4.
 Figura. p. 51. §. 5. Sitis. p. 48. §. 6.
 Glandule mammarum sunt conglomerata.
 p. 93. §. 3.
 Hypochondriaci Podagræ sunt obnoxii p. 62.
 §. 2.
 Humoris acris in glandulis secretio. p. 61. §. 2

I N D E X.

- Lac quomodo sit constitutum.* p. 23. §. 3. p. 24.
 §. 4. *assumendi tempus.* p. 24. §. 4. p. 28. §. 5
- Lactis quantitas quæ assumenda.* p. 25. §. 4.
generatio. p. 81. §. 1. p. 83. §. 2. *differentia.*
 p. 91. §. 5.
- Lactis partes.* p. 91. §. 5. *pars pinguior.* p. 93.
 §. 6. *caseosa.* p. 100. §. 8. p. 34. §. 13.
ferosa. p. 105. §. 10. *varius usus.* p.
 93. §. 6. p. 117. §. 13. *Usus in Podagra.* p.
 99. §. 7. *quamdiu continuandus.* p. 28. §. 5.
- Lac non continet acidum.* p. 100. §. 8.
- Lactis præposterus usus morbum adauget.* p.
 21. §. 2.
- Methodus curandi.* p. 1. §. 1.
- Medicamenta varia contra Arthritidem.* p.
 110. §. 11.
- Morbi Arthritide complicati.* p. 22. §. 2.
- Mucilago differt à sero.* p. 50. §. 7.
- Mucilaginis natura.* p. 54. §. 7. *usus.* p. 56.
 §. 8. *generatio.* p. 58. §. 9.
- Objectiones contra lactis usum.* p. 125. §. 2.
 p. 128. §. 3.
- Sitis quæ temperanda.* p. 34. §. 9.
- Stomachus qui confortandus.* p. 34. §. 10.
- Symptomata quæ circa lactis usum obveni-
 unt, & quomodo istis succurrendum.* p. 32.
 s. 6.
- Tophi.* p. 79. s. 8.
- Vina acida Podagricis nocent.* p. 68. s. 2.
- Vacca, quæ lac præbet, quomodo sit constitu-
 ta.* p. 24. s. 3. *quomodo nutrienda.* ibidem
- Venus Podagricis nocet.* p. 23. s. 1.

F I N I S.

Catalogus Librorum Medicorum a-
pud JANSSONIO - WAESBERGIOS,
in copia prostantium.

A Bercombii de Variatione & Varietate Pul-
sus & Ars explicandi Medicas Plantarum fa-
cultates ex sapore. 8.

Actuarii & alii de urinis. 8.

Almeloveen Inventa Novo-antiqua, seu enarratio
artis Medicæ, & de Inventis vulgo novis aut
nuper repertis, subjicitur rerum inventarum
Onomasticon. 8.

Aphorismi Chemicæ. 12.

Argenterii Opera omnia Medica. Fol.

Axii de Arboribus Coniferis & Pice conficien-
da. 12.

Balduini aurum auræ superius ac inferius Her-
meticum. 12.

Bartholini de insolitis partus humani viis. 8.

--- de Ductu Salivali observatio Anatomica. 8.

Bayle Dissertationes Medico-Physicæ, & Proble-
mata Medica & Physica. 12.

Bentzon Theoria Iatrica de Affectibus septentrio-
nales jactantibus. 4.

--- de Catharro Disputatio inauguralis. 4.

Berengarius de Fractura Cranii liber aureus. 8.

Blasii anatome Hominis variorumq; Brutorum. 8.

Boccone Icones Plantarum Sicilia, Melitæ, Gal-
liæ & Italiæ. 4.

Bontekoe de Febribus Diatriba, 8.

Boot Icones Florum, Herbarum ac Fructuum. 4.

Eoyle apparatus ad Historiam naturalem sangui-
nis humani. 8.

--- Tentamen Porologicum Animale. 8.

--- de ipsa Natura Disquisitio ad amicum. 12.

--- de ipsa Natura. 12.

Breynii Exoticarum aliarumque minus cognita-
rum Plantarum centuriæ. Fol. Broen

Broen de duplici bile veterum. 8.

Bruelis Praxis Medica. 8.

CAmerarii Sylloge memorabilium Medicinæ. 8

Catalogus Plantarum circa Cantabrigiam. 8.

Charleton Exercitationes de differentiis & nominibus animalium. Accedunt Mantissa Anatomica & de Fossilibus. Fol.

— de Scorbuto. 8.

Chymica Vannus. 4.

Chiffletii Acia Cornelii Celsi. 4.

Cneuffelii Podagra curata. 12.

Cohaufen Tentaminum Physico-Medicorum decas de prolonganda vita. 4

Cordi Dispensatorium. 12

Cortesii Medicina Practica. Fol.

Cremoninus de calido innato. 24 (12

DAle Pharmacologia ad materiam Medicam.

Davissonius in Severini Ideam Medicinæ. 4

Dinghenii Fundamenta Medicinæ. Fol.

Dissertatio de Febre circa Cartesium. 12

Dodonæi Praxis Artis Medicæ, cum scholiis Egb. Cos. & Fontani.

Dolæus de Podagra. 12

Donkers Idea Febris Petechialis, seu de Morbo punctulari.

ELsholstii anthropometria, sive de mutua Morborum proportionem. 4

Everardi antiqui morbi recrudescentis per succri-
cem inducti cum Gallico collatio. 12

Eyssonius de Ossibus infantis cognoscendis & V.
Coiterus de Ossibus. 12

Fabricii Epistola de antidoto Primerosiano. 4

Ferrarii Flora sive de Florum cultura. 4

Fienus de Viribus Imaginationis. 12

Fontani Analec̃ta rariorum Observationum. 4

— Florilegium Medicum. 12

— Institutiones Pharmaceuticæ. 12

Fonte Consultationes Medicæ. 8

Fran-

- Francisci libellus aureus de Venæ sectione contra
Empiricos. 8
- Freind Emmenologia, sive de Fluxu menstrui mu-
liebris.
- G**arencieres Angliæ flagellum seu tabes Angli-
ca. 12
- Gebri Chymia 8
- Enarratio trium Medicinarum Philalethæ. 8
- Gehema de Plica Polonica. 8
- Decas Observationum Medicarum. 12
- Givrii Arcanum Acidularum. 12
- Glissonii Naturæ Substantia, sive de Vita Naturæ
perceptiva, appetitiva, & motiva. 4
- Goedart de Insectis in methodum redactus, item
Listeri appendix ad Historiam animalium An-
gliæ. 8
- Grovii Carmen de Sanguinis circuitu. 4
- Grube de Transplantatione Morborum. 8
- Glauberi Opera Chymica varia. 8. Lat. & Hochtz
- H**ammen de Herniis Dissertat. Anatomica. 12
- Hannemanni Methodus cognoscendi simpli-
cia Vegetabilia; & de Nigredine posterorum
Æthiopum. 4
- Hartmanni Historia Succini Prussici. 4
- Helvetii Methodus curandi Febres. 12
- Microscopium Physiognomiæ Medicum. 8
- Helwigii Observationes Physico-Medicæ post-
humæ. 4
- Hemsterhuys Messis aurea Anatomica. 8
- Helbig introitus in Physicam inauditam. 8
- Judicium de Duumviris Hermeticis. 12
- Heyde Experimenta Medica, Anatome Mytuli &
Observationes, cum fig. 8
- Hochstetteri Observationes medicæ. 8
- K**ellæus de Lapide Philosophico. 8
- Kozak Tractatus Medicus de Sale. 4
- Kircherus de Peste. 4
- L**avateri Defensio Medicor. adversus calum-
nias Angl. Salæ. 8

Lemnius de Terminis vitæ. 12

Lepidi Pacifici Responsio ad Epist. Bibliop. Leiden-
sis de Exilio Medicorum Romanorum &
absurdis Drelincurtii libris. 8

Linden Medicina Physiologica. 4

Lossii Observationes Medicæ. 8

— de Morborum Curatione. 8

Malpighii Opera omnia Anatomica & posthu-
ma. 3 vol. Fol.

Marggravii Prodromus Medicinæ practicæ. 4

Maurocordatus de Motu & Ufu Pulmonum. 12

Merret Pinax rerum Naturalium Brittanicarum. 8

Mediolani Schola Salernitana. 12

Michaelis de Apoplexia, sive Morbum attonitum
curandi methodus. 4

Morley de Morbo Epidemico. 8

Mundy de Aere Vitali, de Esculentis & Potulen-
tis. 8

Munniks de Urinis. 8

Munting de vera antiquior. Herba Britannica. 4

Neandri Tabacologia, seu Descriptio Tabaci
Medico-Chirurgico-Pharmaceutica. 4

Pechlini Observationes Physico-Medicæ, nec
non Ephemeris vulneris Thoracici. 4

Peyeri Merycologia, sive de Ruminantibus &
Ruminatione. 4

Pharmacopœa Bateana. 12

— Hagiensis. 12

— Ultrajectina. 24

Plazzonius de Partibus generationi inservienti-
bus. 12

Portzii Demonstratio brevis Medico-Chirurg. de
Tumoribus, & in specie de Spina ventosa. 12

Primerosii Animadvers. in Jo. Wallæi disputat.
Med. pro Circulatione sanguinis Harveana, nec
non de Ufu Lienis adversus Medicos recentio-
res. 4

— Ars Pharmaceutica. 12

- R**aji Historiæ Plantarum tomus tertius. Fol.
 — Methodus Plantarum. Accedit methodus
 Graminum Junctorum & Cyperorum, 8
 — Synopsis methodica animalium quadrupedum & serpent. generis. 8
 — Stirpium extra Britannias nascentium Sylloge. Adjecti Catalogi variorum Alpinarum Pyrenaicarum. &c. 8
 Rau Responsio ad qualemcunque defensionem Fred. Ruyschii pro septo Scroti. 4
 Rhyne de Arthritide, Mantissa schematica, acupunctura, Chymix dignitate, &c. 8
 Riverii Arcana Medica. 12
 Salius de Febre Pestilenti. 8
 Schmitzii Compendium Medicinæ practicæ. 12
 Serna de Naturali animarum origine adversus Dan. Sennertum. 4
 Silvatici Consilia Medica. Fol.
 Silvius de Febris. 12
 Sinapius de Materia Anodynorum & Opio. 8
 Someren de Variolis & Morbillis. Item de Renum & Vesicæ Calculo. 8
 Steno de Musculis, & Specimen Myologiæ. 8
 Swalve de Alkali & acido. 12
 Ventriculi Querelæ & opprobria. 12
 Sydenham Opuscula Medica. 8
TEntamen Medicum de Variolis. 12
 Theophrattus de Igne & Odoribus, interprete Turnebo. 12
 Thomsonii Epilogismi Chymici, Observat. & Remedia Hermetica. 8
 Tollii Manufactio ad Cælum Chymicum. 8
 Promissa Chymica sive Sapientia infans. 8
 Fortuita. 8
 Tractatus de Aquis Medicatis, Heers, Blondelli, Clos. & Listeri, 12 .

VErzascha de Apoplexia. 4

. Medicina practica Laz. Riverii in
compendium redacta. 8

Vieussens Neurographia universalis. Fol.

. . . de Mixti remotis principiis & fermentatio-
ne. 4

Vigani Medulla Chemiæ. 8

WEidenfeld de Secretis adeptorum, seu de U-
su spiritus vini Lulliani. 4. & 12

Wharton Adenographia seu de Glandulis. 12

Willichii Observatio de Salinis Cracovianis. 8

Wursbainii Salamandrologia, seu Salamandræ
descriptio. 8

Withaker de Sanguine uvæ. 8

Zobellii Tartarologia Spagyrica. 12

Lièvres François.

BOccone Recherches & Observations naturel-
les. 8. avec fig.

Chymie de Thibault. 12

De la Generation de l'Homme ou Tableau de
l'Amour Conjugal, par la Venette. 12. avec
fig.

Traite des Pierres qui s'engendrent dans la terre
& dans les animaux, par le même. 12

Nederduitsche Boeken.

HElmonts Paradoxale Discoursen, Gedagten
over de Natuurkunde en Wederkeering
der Ziele. 12

HeydeOntleding des Mossels, Nieuw Licht der
Apothekers, en eenige Medicinale Waerne-
mingen. 8 met figuren.

Koningsem Gelukkige Steenkonst. 8

Schultetus Nieuwe Wapenhuys der Chirur-
gie. 8

Vreeswyks Chymische en Medicinale Werken.
8

Willis Geneesmiddelen. 2 deelen. 8

. van de Fermentatie. 8.

Hochtheutsche Bücher.

Amor proximi von Wein der Weisheit
und Saltz der Wahrheit. 8.

Carrichters Krauterbuch. 4.

Digby Philosophische Geheimnisse
und Chymische Experimenta. 8.

Gehema Eroberte Sicht durch die E
nesche Wassen der Mora. 8.

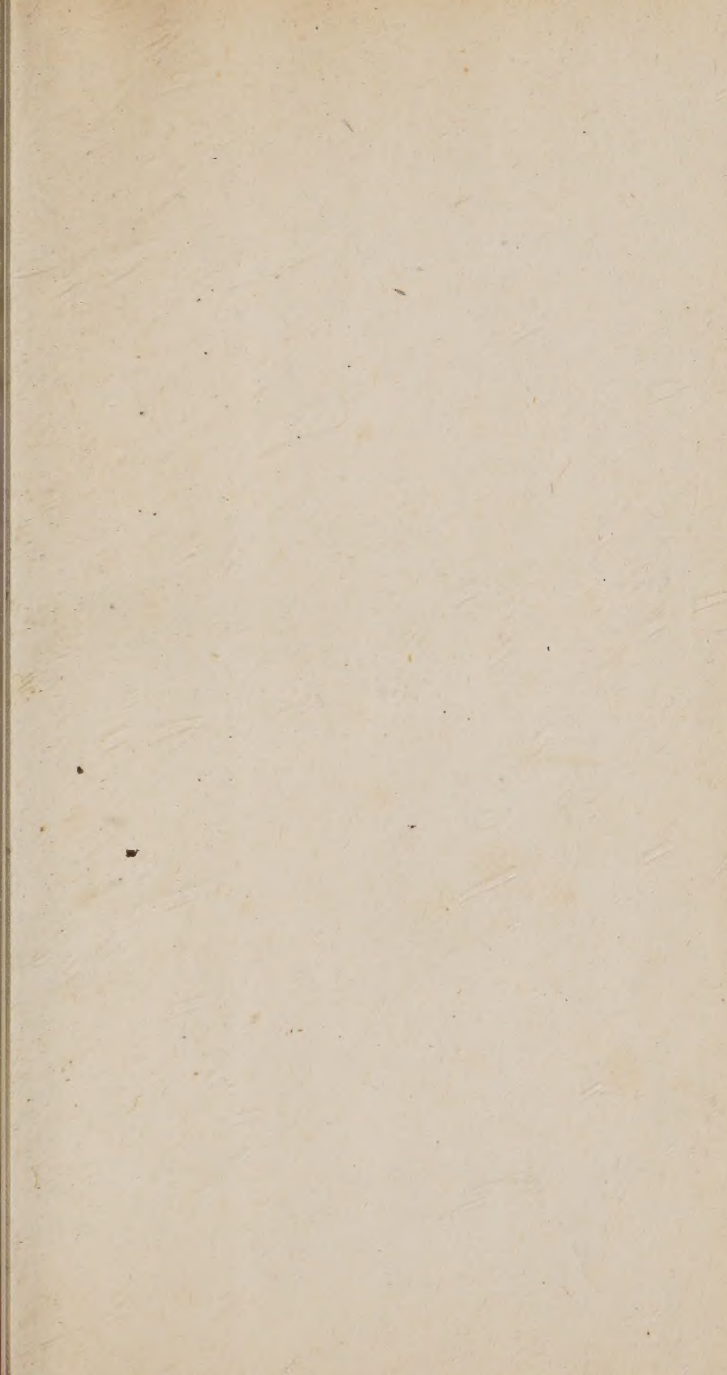
Glauberi Unterschiedliche Chymische
Schriften. 8.

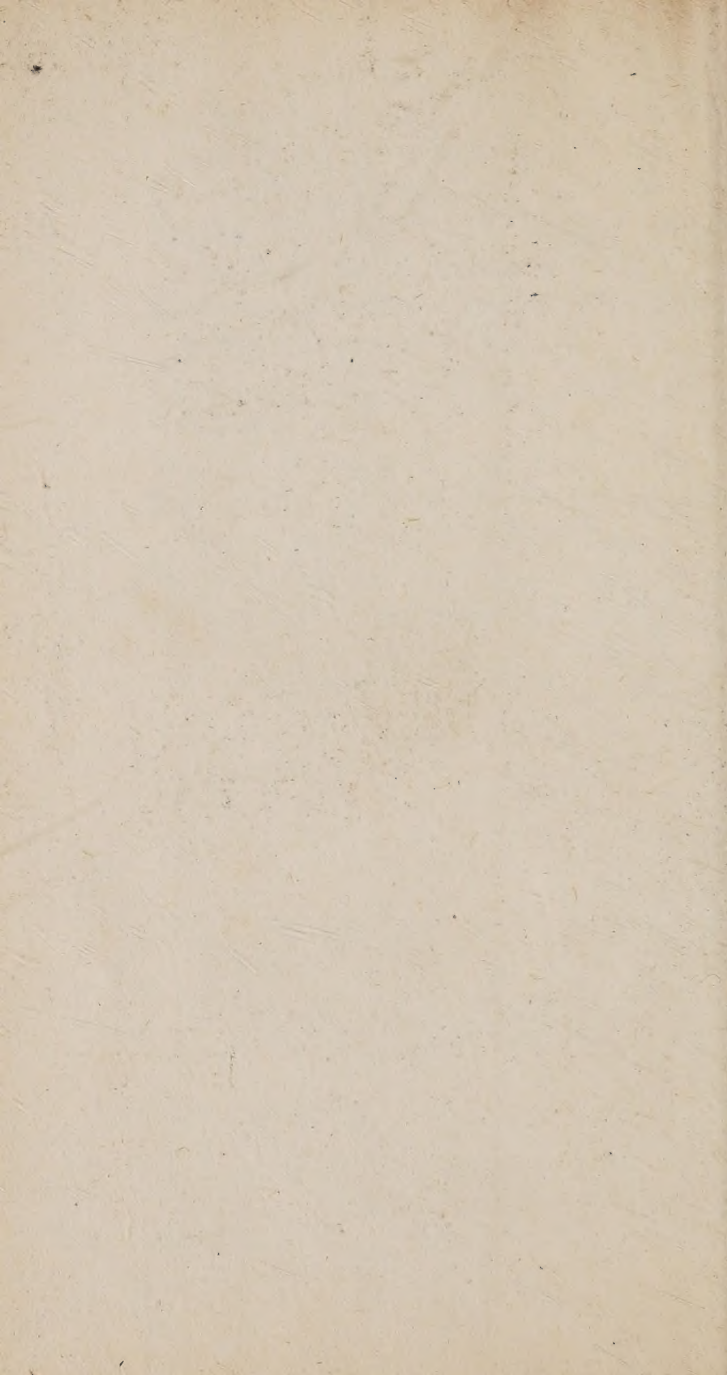
Heinsii Zeughaus der Gesundheit. 8.

Koffskhii Tinctur Wurzel und Mat
ria prima Stein der Weisen. 4.

Schmit Spiegel der Anatomie. 12.

Süßgemachte salzwasser. 12.

1 1
13736

